

Telephone No 544.



(వ త్తి ది న ము ప క టి ం ప ర బ డు ను

No. 18
{ సంఘము ౧౩



ఘనమయినమందు

ఆమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతతత్త్వమాదివిగల మాయమండగాను. పుణ్యమందులవలన మోషముగలుగను. వంపభావచీటిని చూచిగొనిన మోషముగలుగదుఅమృతాంజనపు జగత్ప్రీత్యుత్పలన దేశమునందంతటను శాశ్వతము.

అమృతాంజనముడిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

వేదారంజనములు



మకాంతుతోడు, మద్రాసు.

పట్టాభిరూప వైద్యశాల, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

రాజవైద్య నారాయణాచార్యశతవతి,
(3198) 27, చీనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

తెనుగుపండితుడు, హైస్కూలు, గౌరవ

అన్యతాదేశము కీచో, మద్రాసు.

అవుకల్టాడు	20	డిక్రీలు	మ 20.00 0 10.00
అవుకల్టాడు	20	డిక్రీలు	మ 20.00 0 10.00
అవుకల్టాడు	20	డిక్రీలు	మ 20.00 0 10.00
అవుకల్టాడు	16		మ 20.00 0 10.00

పెట్టుబడిదారులు - వారి పద్ధతులు

నర్. ఎ. హెచ్. మాండు గారు సమర్పించుట

ప్రభుత్వ సభ్యుని ప్రత్యుత్తరము

(శు. క. వారంకరు వాయి.)

లిబరలైజేషన్. ము. చేరిన ౪౯. ఎ. మాండు గారు రీడింగ్ సభలో నా పాదాంబురి:— ఉత్పత్తి వ్యాప్తి సాధనములను దృక్పథం అధికారమును తీసివేయుటచే తేలికపాటు దరిద్రము అధికమగును. ప్రస్తుతము ఆచరణమును కట్టెట్టల మార్పు చేయి సాంఘిక పరిశ్రమలో పనులను అంత మొందింపవచ్చును కావున, ప్రత్యేక పర్యవేక్షణ, సంపదనములు మున్నగు వాటిని తొలగించి సాంఘికాభివృద్ధికి అనుగుణముగా మార్పులను కలుగజేయుటయు నని సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

సభలో నా పాదాంబురి:— సర్ మాండు గారు చెప్పి:— ఇట్లు స్పష్టమగు తరు భావములను మితవాదివలె నిరసనగా వ్యభాసనాంధీర్యముతో ప్రకటించియున్నారు. కేవలము పెట్టుబడిదారుల పద్ధతినే కాక ప్రస్తుత వాగ్వివాదము వారు ఖండించి యున్నారు. జగత్ సృష్టికర్త నే వారు ఖండించియున్నారని చెప్పవచ్చును. ఆనాలోగ్గమునకును, అల్పజీవితములకును, జేమా వాగ్వివాదము లేకుండుటకును, మానవుల క్రీడామర్మములు సమానముగ నుండకుండుటకును పెట్టుబడిదారులను దూషింపవచ్చును గాని సాంఘిక సమత్వమును, మానవులను దూషించునట్లు చేయునట్లు అంత మొందునా యని గౌరవసభ్యులను క్రొవ్వించుచున్నారు. అప్పుడు తోలుగునట్లుగా జనించరా? త్రాగుబోతులుండరా? వారికి విడదల పట్టరా? మానవులందరకు సమాన క్రీడామర్మములు, సమాన జేమా ఆలోగ్గములకును సమానమగు బుద్ధి కలతల పద్ధతి వల్ల నైనను కలుగునా యని గౌరవ సభ్యులను క్రొవ్వించుచున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులలో పెట్టుబడిదారులను ధనవంతుల విధానము నేల ఖండింప వలయునో తెలియజేస్తుంది. కడచిన నూరుసంవత్సరముల నండియే ఈ విధానము ఆచరణముగానున్నదని స్పష్టమగుచు చెప్పట మిగుల ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. సృష్టించినది ఈ విధానమే ప్రచారమునందున్నది. (కార్మికులవర్ణం) ఎలిజబెత్ విలియం డి కాంకరరు కాలములందు కూడ ఈ విధానమే అమలునందుండెను. ప్రాచీన ప్రపంచతీర్థమునందు వివిధజాతులు ప్రత్యేకవర్ణముగ నుండెడివి. ఈజిప్టు నకుంచి ప్రత్యేకవర్ణములకు ప్రాధాన్యము గుర్తుకుంటే వాగ్వివాద చరిత్ర యందు ముఖ్యమగు విషయము. క్రమాభివృద్ధికి తోడ్పడు శక్తియు తమకు అనుకూలముగ నున్నదని స్పష్టమగుచు చెప్పియున్నారు. అది క్రమాభివృద్ధి కాబాలదు. ఏదీ అంతమొంది ఈ వాగ్వివాద వ్యాపించినో ఆదీతీయే మరల స్థాపించుదును. (కరతాళవర్ణము) యంత్రాలయములపై పెట్టుబడిదారుల తేరుపడెను. 15 వ శతాబ్దమునందు చెప్పబడిన చేయువాడు ఒకచిన్న యంత్రసహాయముతోడను చేతయం దొకచిన్న నుత్తెతోడను పనిచేయుచుండెను. ప్రస్తుతము యంత్రాలయాధికారివలెనే అతడు పెట్టుబడిదారులయే యని అంగీకరింపవలెను. అధిక వ్యవసారిక భావమునకు వ్యతిరేకముల వాగ్వివాదము కుద్రొగి సమైక్య, యంత్రాలయాధికారుల యంత్రములవలెనే పెట్టుబడిదారుల మూలధనమును అంగీకరించవలెను. పెట్టుబడిదారులందరు ధనవంతులని అవవాదమును కల్పించి సమస్తము చిత్తుచేయుటవల్ల లాభముండదు. జేమానందు ధనముగాని పెట్టుబడిదారులు అత్యుత్తమ యున్నారు. (వినుదు వినుదు) సహకారసంఘములు పెట్టుబడిదారుల విధానమునకు అనుగుణ్యమైనవి. జేమానందలి సంపదనంతయు సమముచేయవలయునని కార్మికులు తమకొరకు కట్టుకొనిన గృహములనుకూడ స్వాధీన పరచుకొనవలసి యుండును. (కరతాళవర్ణము) కూడదు. తప్పు అను కార్మికసభ్యుల కేలు) నిజము ఆలోచించిన ఆట్లే చేయవలసియుండును. సాంఘిక సమత్వ ముగా ధన వంతులను దూషించి చేయుట యా? అట్లయిన మీ రామాట నున్నము? చెప్పవలెను. ఇట్లుచేయుట ప్రత్యేకవిధానమగునని గాని సాంఘిక సమత్వ విధానము కాబాలదు. 30 సంవత్సరములనుండి ఈ ఆలోచనము గమనించుచున్నాను. సాంఘిక సమత్వవాదులు ప్రస్తుతము జేమానందున్న లోకములను ఖండించుటయే గాని ఏదీ అంతమొందించుటకు మార్గము

లేదు. కేవలము పెట్టుబడిదారుల విధానమును దూషించుటవలన లాభముండదు. ప్రస్తుతమున్న లోకము లన్నిటిని అంతమొందించి ప్రాపంచక నుభవించునట్లు సాంఘిక సమత్వమును సాధనము గౌరవసభ్యుడు నిరూపించిన నేను వారి వాదమును అంగీకరించి వారితోపాడే చేరి ఉత్సాహముతో పనిచేసెదను. విజయములను పరిశీలించి సాధనముల నొక్కరై నను చెప్పజేతు. ప్రస్తుతము మనము తీర్మానించవలసిన సమస్త ఏమనిన వ్యక్తుల ఉత్సాహము, వ్యక్తుల స్వాతంత్ర్యము వ్యక్తుల ప్రయత్నము అందలెలా, లేక ఒక గొప్ప యంత్రమునందలి భాగముల వలె మనమందఱముండి పనిచేయుచుండలెలా. స్వాతంత్ర్యము లేక యెటు పుట్టింపు నిరంకుశాధికారవర్ణమునకు లోబడియుండుటయో (కరతాళవర్ణము). కార్మికపక్షమువారు నూచించిన విధానమును క్రొవ్వించుటకును ఖండించుటకును సంసిద్ధులమై యున్నాము.

ప్రారంభ ప్రాతినిధ్యము అంత మొందిన మన విషయమును స్పష్టమగుగా (సంపాదన). ప్రస్తుతము పరిశ్రమలో కారులకు? తెలియజేయుట ఉత్సాహముతో పనిచేయు ప్రతిభాకాలులు పరిశ్రమల యజమానులగు నున్నారు. (కరతాళవర్ణము) అతడు కట్టి ఇచ్చి ధనము సంపాదించుచున్నాడు. జీతములిచ్చి మాలి వాండ్రను సంపాదించు చున్నాడు. అతడొక సృష్టికర్తగ నున్నాడు. (కారుకారు అను కార్మికసభ్యుల కేలు) నిజముగ అతడొక విధమగు సృష్టికర్త (కరతాళవర్ణము) సక్రమపద్ధతులచే పరిశ్రమలను కొనసాగించుటయే వారివిజయమునకు కారణము. ఈ విషయమును గురించి స్పష్టమగుగా ప్రస్తావించి యుండలేదు. ప్రత్యేకవర్ణముల అధికారమునకు లోబడి యున్నను ప్రభుత్వమునకు లోబడియున్నను పరిశ్రమల లాభకరముగ నుండవలయుననిన (కేవలము పరిపాలన ముండుట) ముఖ్యము. సక్రమపద్ధతులచే పరిశ్రమల పరిపాలనను కొనసాగింపు అది తప్పక జీవించువలె. ప్రత్యేకవర్ణముల ఉత్సాహము నకును, పట్టుబడినను క్రొవ్వించునట్లు పరిశ్రమలందలయునుకాదా? వారు ధనము సంపాదించుటయే ఫలితము. తమ జీవితమంతయు సామర్యముగ కాలముగడపినవారు ధనవంతులుకారు. (కరతాళవర్ణము) వ్యవస్థను పెట్టుబడితో పని ప్రారంభించి క్రమముగ పనిచేయుచు దూరదృష్టికలవారై కష్టపడి కృషి నుభవువారు క్రమముగ ధనవంతులగుచున్నారు. 10 సంవత్సరము క్రితము వారందరయూ ౪౯ బాక్ బ్రన్నరుగారు, ఒక క్రొత్త వ్యాపారమును ప్రారంభించిరి. వారి పెట్టుబడి మిగుల స్వల్పముగ నుండెను గాని వారి ఉత్సాహము కట్టుబడిచూడము అధికముగ నుండెను. క్రమక్రమముగ వారు పనిచేయుచుండెరి. క్రమక్రమముగ వారి వ్యాపారము వృద్ధిచెందెను. సాంఘిక సమత్వమును క్రమముగ ప్రచారమునందుంచబడిన ఇట్టి ప్రయత్నములు ప్రారంభించుట ఆసాధ్యమగును. 26 సంవత్సరములు వారు వ్యాపారమునందు అనుభవముగలను. 6 సంవత్సరములు ప్రభుత్వమునందు పనిచేసియున్నాను. గొప్ప పరిశ్రమలను క్రమముగ ప్రభుత్వమువారు నిర్వహించుటకు అనుభవమువూడ చెప్పుచున్నాను.

జేమానందు పరిశ్రమలవ్యాప్తి అత్యధికముగ నున్నది. ఒక్క నిర్మాణమే ఈ పరిశ్రమనన్నిటిని కొనసాగించుట అసాధ్యము. ఈ విషయమై నేను వాగుగ ఆలోచించినాను. స్పష్టమగుగా నూచించిన విధమున జేమా నందలి పరిశ్రమల నన్నిటిని కొనసాగించుట దుష్కరమని వృద్ధముగ నమ్ముచున్నాను. క్రొత్త క్రొత్త మార్గములను ప్రకటించవచ్చునని నీటిని ఆచరణమునందుంచుట సులభముకాదు.

మరొక విషయము పరిశ్రమలు ప్రభుత్వస్వాధీనమైన కార్మికుల ఉత్సాహము తగ్గును. నిజము ఆలోచించిన ప్రభుత్వమునకు పనికారుల తక్కువ జీతమునకు ఎక్కువ కాలము పనిచేయుట అవసరము. కాని పరిస్థితులు వేరువిధముల నున్నవి. ఏలయననవని పోడను భావము క్రొత్తకార్మికులకును ఏర్పడును. లాభము వచ్చినను కష్టమువచ్చినను తమకు చింతలేదు. కావున మిక్కిలి అక్రమతో అతడు పనిచేయుచుండును. అట్లుకాక ప్రత్యేకవర్ణముల ఆధీనము నందు పరిశ్రమలుండెనేని పరిస్థితి

కులు వేరు విధముగ నుండగలవు. కార్మికులు సమముగ పనిచేయుట వ్యాపారమునకు కష్టముకలుగును. పనివారు పనులనుండి తొలగింపబడుదురు. ఈ భయమువల్ల కార్మికులు కష్టపడి పనిచేయుదురు కంపెనీకి లాభమువచ్చిన వారిజీతములకూడ అధికమగునని వారికి క్రొత్తయుండును. సక్రమపద్ధతులచే కొనసాగిన పరిశ్రమలు దివాలాతీయును క్రేమమగు పద్ధతులచే పరిపాలింపబడు పరిశ్రమలు వృద్ధిచెందును. పోటీపలని లాభమిదియే బాగు పరిశ్రమాధికారుల విధానము తృప్తికరముగ లేదని చెప్పబడినది. వారాపత్రికలలో తీరముగు వ్యాసములు ప్రకటించుటచే ఈలోపము అంతమొందవు.

నేనే ఒక పరిశ్రమకు యజమానమై నైజ ఇట్టి విచిత్రాభిప్రాయము గలవారి దృష్టిగము లిచ్చుటకు నైనునీయుండును.

సహకారసంఘములు విషయమై కూడ ప్రస్తావన చేయబడెను. పెట్టుబడిదారుల విధానమునందు సహకారసంఘములు మిగులముఖ్యమైనవి. చిన్న పెట్టుబడిదారుల నేతలు చేరి సహకారసంఘములను స్థాపించుచున్నారు. పెట్టుబడిదారుల విధానమును అంత మొందించ వలయునని మూట్టాడుట ధనవంతులందఱు అంత మొందింప వలయు ననుట కయి ఏది ఎట్లు గ్గును ధనవంతులు భయపడకు. ఏలయన వారెవరికి పోయియొక్కరుల ధనము సంపాదించుకొనగలరు. (సభ్యులకరతాళవర్ణము) జేమా నందలి ధనమును స్వాధీనపరచుకొని సమము పంచిపెట్టుట సాధ్యమైన కావచ్చుగాని వ్యక్తుల కక్రీడామర్మములను కళపరచుకొని సమముగ పంచిపెట్టుట సాధ్యమగునా? (కరతాళవర్ణము.)

ఈవాదమును అంగీకరించిన ప్రభుత్వము వారు తయారు చేయు వస్తువులనే ప్రకటించి కొనవలసినట్టి ఏర్పాటును. పరిశ్రమ లన్నియు ప్రభుత్వమువారి స్వాధీనమున నుండుటచే ఇంతకప్పు వేరుగతియుండదు. వారాపత్రికలనుకూడ ప్రభుత్వమువారి ప్రకటించవలెను. ఆ వారాపత్రికలను మార్చి మే చదువుచుండుటకు కార్మికసభ్యులెట్లు ఇష్టపడెదరా? తెలియజేస్తుంది. ప్రభుత్వమువారు తయారుచేయు గొనులనే కార్మికసభ్యుల భార్యలు భావపరిచియుండును. (సభ్యు) ప్రభుత్వమువారు తయారుచేయు బోపిలను పాదరక్షలనే మీరందఱ ధరింపవలసి యుండును. (సభ్యు) గౌరవ సభ్యులనుకూడించిన విధానమున కీ ఫలిత మేర్పడగలదు. (వినుదు వినుదు) పోటీ యుండదు. ఇంతే కాక ప్రభుత్వమువారి పరిశ్రమలను స్వాధీనపరచుకొనిన కార్మికులను నిర్బంధపరచి పనిచేయవలసిన అవసరము కూడ ఏర్పడును. కావున సాంఘిక సమత్వమును క్రమముగ ఆచరణమునందుంచుట ఆసాధ్యము. ఇదియొక గొప్ప ఆదర్శముగాదు ఇది కేవలము భయ (వినుదు వినుదు).

కార్మిక పక్షమువారు ఒక క్రొత్త సమస్యను ప్రాముఖ్యమునకు తెచ్చియున్నారు. కార్మిక పక్షమువారి వాదములను ఖండించుటకు నేను నామిత్రులను సంసిద్ధులమై యున్నాను. ప్రస్తుతము ప్రచారమునందున్న విధానమునందలి లోపములు మాకు తెలియును. ఈవిధానములని లాభములుకూడ మాకు తెలియును. మొదట నుండియు వ్యక్తి స్వాతంత్ర్య మనభవించుచున్న కారితీయం దా స్వాతంత్ర్యము అంత మొందవలయుననియు వానిసర్వము స్థాపించబడవలయుననియు గౌరవసభ్యుడు పాదించు చున్నాడు. ప్రభుత్వమువారి యాజమాన్యమున సాంఘిక సమత్వమును క్రమముగ అమలునందుట కలన ఇట్టి ఫలితమే ఏర్పడును. కావున అభివృద్ధి భంగకరమగు ఈ భయను విడువవలయునని గౌరవసభ్యులను కోరుచున్నాను. కొన్ని జేమాలుందు ఈ నూతనవిధానము ఆచరణయందుంచబడెను. ఇట్టి జేమా తెచ్చియును నుభవపడెను. కడకు కార్మికసభ్యులు తమ నిజస్వరూపమును ప్రకటించినందులకు సంతసించుచున్నారు. ఈ సందర్భమై సమైక్యము పుచ్చుకొనబడునని నమ్ముచున్నాను. (మేము భయపడుటలేదు. అని ఒక కార్మిక సభ్యుడు అరచెను.) నేను నా వాదమునకు జేరినవారికూడ భయపడుటలేదు. కార్మికపక్షమునకు చేరినవారిలో నాకు మిత్రుల నేనున్నాను. నేనెంత సాంఘిక సమత్వవాదిని వారుకూడ అంత సాంఘిక సమత్వవాదులే కావున వేకాభ్యుదయమునకు విశాళకరమగు విధానమును ఆమోదించుటకునును గౌరవ సభ్యులు ఆలోచించి సమైక్యతలనివ్వవలయునని కోరుచున్నాను. (కరతాళవర్ణము.)

ప్రభుత్వ సభ్యుని ప్రత్యుత్తరము
బోర్డు ఆఫ్ ట్రేడు అధ్యక్షులగు ౪౯. ఎ. లాయడంగ్రిము గారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున మూట్టాడుచు ఇట్లు చెప్పిరి. అధికముగ ఆలోచించినను మానవుల స్వభావములను బట్టి ఆలోచించినను గా|| స్పష్టమగుగా రుపపాదించిన తీర్మానమును ఆచరణ

బొంబాయి సమావేశమున నున్న భారతీ గ్రామమున 1816
 తేదికాకి 10 నుండి బండిపోతుదొంగల ఒక తర్రఫుని గృహము
 ప్రవేశించి అతనిని అతనిబంధువుల నిమిత్తరమ బాగుగ బట్టించి 7
 వేల రూప్యములు రొక్కమును అవహరించుకొని పోయిరి.
 బెట్టులకరిగినవారు వైద్యశాలమున దున్నారు. పోలీసువాగు
 తొంగలను కట్టుబడిచుట్టు పునశ్చేయించున్నారు.

జాతీయ పతాక సంరక్షణము

శ్రీయుత సుందర లాలు గారి వైని కేసు

శ్రీయుత దేవీప్రసాదశుక్ల గారు ద్యోగమును తక్షణమే వదలివేసిరి
నా గృహ లో సత్యాగ్రహము - అరెస్టులు

అహమదాబాదు మ్యునిసిపాలిటీ

19 గురునఖ్యలపై దావా కొట్టివేయబడినది
ప్రతివాదులకు వాది (యూజియామంత్రి) ఖర్చులు ముజరా యిచ్చుకొనవలెననికూడ తీర్పుచెప్పబడెను

జబ్బులపూరులో కేసు విచారణ

జబ్బులపూరు సత్యాగ్రహవాదులకు శ్రీయుత సుందర లాలుగారివై కి. ప్రా. కో. ద. 108 కక్ష నుండి తేదీ 12 వ తేదీ విచారణ జరిగింది. వ్యాజ్యము ప్రజ్ఞాపించి నిడిపోయినది. చాలామంది జైలులోనుండి మూగిరి సుందర లాలుగారి నిడితీర్మానము (దాడు) నిలుపు వని మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువును చదివి విడిపించెను. నాకీ విచారణలో బంబంధ మేమియు లేదని లాలుగారు తెలిపిరి. స్టేటుమెంటు వ్యక్తము చదివెనది. ఫిర్యాదీలసాక్షులు పీసస్వరముతో మాటలాడి నందన ఎవ్వరిని విడదలెను.

మొదటి సాక్షి

పోలీసు డిప్టీ సూపర్ టెంటు (రాజా లో కేసుమేరు జంగు బహదరు) మొదట సాక్ష్యమిచ్చెను ముద్దాయి కట్టిలో చెందుసారులును సిహోరాలో కొరసారియు సుదస్యసించెను. నేనా మూడునఖ్యలను గూడ జైలియందలెను అచటి ఉద్యోగుల ప్రాసెసి, కేసుచేయుట నాపని అని యీ సాక్షి చెప్పెను.

రెండవ సాక్షి

కాట్నీ పోలీసు కమిషనరీ క్లర్కు సాక్ష్యమిచ్చెను. ఉపవ్యాసముల కక్షలకు సరుపించెను. నేను ప్రాసెసి నేర్పినవాడ నుగాను గాన సభలో కక్షలముగ ప్రాసెసిని పట్టుట దానిని విపులము చేసితిని. ఈ ప్రభుత్వము రాక్షస ప్రభుత్వము గాన దీని నిరూపనలెను. ఈ ప్రభుత్వమునకు కాలము ముగిసి విక్రాంతి కలుగదు. జలవాలావాడ, గోరకుపూరు, బాలియా, సీతా పూరులలో ఉద్యోగు లాసించిన దురాగతములను చూడుడు. ఈ ప్రభుత్వము త్వరలోనే తిరిగిపోవును. దౌర్జన్యములను గాక త్యాగములనే మన మీ దొరలమును తొలగించవలెను మన భాయధములు పదిలేదు త్యాగ మే మనకు ప్రాప్యమైను" ముద్దాయి నడివెనని యీ సాక్షి చెప్పెను.

మేజి-కాతీయ పతాకము నెత్తుడని చెప్పట నించుగునా?

ప్ర.వ్యా-అది నేరమే దానినల 50000 చుంది త్యాగము చేయవలెనని వారి కుట్రకము కలిగించుట యగుచున్నది.

మేజి-కాతీయ పతాకముతో మనకుపనిలేదు ఎందుకా ఉండెను.

ప్ర.వ్యా-దొరలమునైననే ఉండెను.

మేజి-ఉండెను త్యాగము కొరకుగాని దౌర్జన్యముకొరకుగాన.

సాక్షి-జాతీయపతాక సంరక్షణార్థము సత్యాగ్రహ మొనరింపవలెను గాన ప్రజలు ధనము నొసంగి నలంటిరులుగా చేరవలెనని ముద్దాయి తెలిపెను

మేజి-ఈసంగతి నొసంగివా రెవరు?

ప్ర.వ్యా-ధనము కలంటిరులు కావలెను. నుట దౌర్జన్యమున కుట్రకము కలిగించుటయగును.

సాక్షి-రెండవ ఉపవ్యాసమునందలి రాజద్రోహ నా యములు చదివెను. నాల్గవసాక్షిగూడ నుటలే నదియెను. నుట రలాలుగారు సాక్షులను ప్రశ్నింపలేదు. అంతటిగా జాగ్రూరు నుండి చుపత్యాగవాద్విగాగుల కొట్టుకు వచ్చిరి. అంతటితో 12 వ తేదీని విచారణ పూర్తియైనది. 13 వ తేదీని నాజరమ్యునిని పూచీత్తనిమ్మని మేజిస్ట్రేటు ముద్దాయి నడిగెను. నాని ప్రాసెసియోగ్యును వాగ్దాము చేసెనని అని నుండరి లాలుగారు చెప్పగా ఆయనను జైలులును పంపిరి విచారణ ముగియవలెను లాలుగారు దా.లో కలవబడియే పంపిరి. ఒకసారి ఒకసారి నిచ్చిగాని జంభన దానిని విచారించెను.

రెండవరోజు

12 వ తేదీని మరల విచారణ జరిగింది. విడవ సాక్షి కాట్నీ పోలీసు కమిషనరీ క్లర్కు 4 వ సాక్షి చెప్పిందానిని బలపరచెను.

మేజి-ధనమును కలంటిరులు కొంటు నేరమా.

ప్ర.వ్యా అందుకులక దౌర్జన్యము కలుగును. దానివలన ప్రాజన్యము కలుగును. ఈ 50 వేల మంది చావ బంపెదరు.

మేజి-దొరలమునాదు వారిని చంపకపోవచ్చును.

ప్ర.వ్యా ముద్దాయి వారలమునాదులై ద్వేషమును బోధించెను

మేజి-ఇదు రాజద్రోహములేదు. దొరలమున వారి కార్యములను ఎగలైన వివర్ణింపవచ్చును.

పిమ్మట ఆరవసాక్షి సిహోరా సర్కిలు యెస్కెక్లరు సాక్ష్యమిచ్చెను. సుందర లాలుగారు కిలోలా బహదరులొ నిచ్చిన ఉపవ్యాసమున సాక్షి చదివెను. రాక్షస ప్రభుత్వమును నేరమని సాక్షి తెలిపెను.

మేజి-ఇప్పుడావడము వాడుకమాటయై పోయింది. దానికిపు డర్ర మేమియునులేదు. గాన కలంటిరులకు నెట్టి ప్రమాదమును కలుగదు.

ప్ర.వ్యా లేదులేదు. ప్రమాదము పోలేదు. అవడమును తగచుగా వాడెను

పిమ్మట సిహోరా తాసిల్దార్ సాక్ష్యమిచ్చెను. లాలుగారి స్టేటుమెంటు

"ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమునై దేశీయులలో దేశభక్తి కల వారి కందరికిని దేశ గౌరవమును నిలుపగలవారి కందరికిని ఆగ్రహ నిరసనములు కలుగకమానవు. అట్టి నిరసన భావమును ప్రజలలో కలిగించుట వ్యాపార రైతుల కందరిని యభ్యుక్తరవ్యము. ప్రభుత్వము ప్రేమించవలెనని నిష్పాధించుటకును ప్రజలు తమ అభిప్రాయములను నిష్పాధించుటగా తెలుపగూడదని నిరోధించుటకును ఏర్పడిన చట్టము దుర్నితకము వందలకొని ఉపవ్యాసములు కొనుగడుండ్ దానిలో కేవలం టిని కట్టుకొని ఆవంక నెట్టి శిక్ష వేయట మంతిర దుర్నితకము. స్వరాజ్యకావ్యోద్యమము నం దెట్టి దౌర్జన్యమును లేదు. నాకది ప్రేమకముగాన నన్ని కేసులలో ముద్దాయిని చేసినందులకు కేసు సంరసించుచున్నాను. ఈ కారణమున జలవాలావాగు మాత్రము చతుర్ధవాన్వి కోర్సున మీ నగరమున జయద్రథమునున్నది. నా దేశీయులముందు నాదేశీయులకు భావిభాగ్యమునందు నాకు సంపూర్ణముగు నమ్మకము కలదు. దేశముకొరకును జాతీయపతాక సంరక్షణనకును ఎట్టికీడులైన నేను సంతోషముతో భరించెను. నేనింత కంటె చెప్పవలసిన దేమియును లేదని" లాలుగారు నడిగిరి.

కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబుచెప్పెదరా అని మేజిస్ట్రేటు ఆగ్రహము ను దరలాలుగారు నిరాకరించెను. 16 వ తేదీ వాయి దావే నుటలేదు. పొడలు లాలుగారికి పుష్పమాలలను కనుగొందిరి. లాలుగారిని చెరసాలకు గొనిపోయిరి

శుక్లాగారు పనిమానివేసిరి

స్వామికాజుగారు చేరిన శ్రీయుత దేవప్రసాదశుక్ల లాలుగారు 18 వ తేదీని కోర్టుకువచ్చి విచారణముగొనగానే తన ఉద్యోగమునకు రాజీనామాచెప్పి 24 గంటలలో రాజీనామా సంగీకరింపవలెనని తెలిసిరి. (హిందూ)

నాగపూరులో

జాతీయపతాక సంరక్షణము

నాయకులను అరెస్టుచేసిరి

నగర కార్యకర్తలసంఘమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము 18 వ తేదీ సాయంత్రము ఉరెంకొంపుతో జాతీయపతాకము గొనిపోగా జనరలు పోస్టాఫీసుకడ పట్టకమొకము పోలీసు ను పట్టుటయు మున్నగువారు నిరోధించిరి, కార్యకర్తల నాయకులు

అహమదాబాదు మ్యునిసిపాలిటీ

దావా

తీర్పువివరము

అహమదాబాదు మ్యునిసిపాలిటీ సంఘమున వెనుక సభ్యులు అగానుండి 19 గురునఖ్యలపై దామొత్తి 163,600 (తరువాత 187,709 కి తగ్గించిరి) రూపాయలకు తెచ్చించావాను జిల్లా మజిస్ట్రేట్ సాహాగారు కొట్టివేయవలెగా నదరు సభ్యులకైన ఖర్చులను యిండియామంత్రి మజరా యిచ్చుకొనవలెనని గూడ తీర్పు చెప్పెను. మ్యునిసిపాలిటీవారి సారథాలను ప్రభుత్వ విద్యకాభ్యోద్యోగులు తిప్పి చేయనూడదని మ్యునిసిపాలిటీ వారు తీర్మానము చేసిందున యీ దావా తేలదెను. మ్యునిసిపాలిటీవారికిగా తీర్మానముచేసి ప్రభుత్వోద్యోగుల (విద్యకాభ్య) అధికారమును దృఢీకరించిన మాట నిజమేగాని విద్యకాభ్య వారేవలన బోధనా ఓధాసమును కలసియు గ్రంథములను యితర ఏర్పాటులను వారేమియును నూర్చినేలేదుగాన అవిషయమున జరిగిన కృత్యముతయియు సరియైన కృత్యమే యగును. ఆర్థికపక్షమున చూపించుచు సరియైన అనుమతిని పొందియే కృత్యపరుపబడెను. విద్యకాభ్యోద్యోగుల అధికారమును గూడ మ్యునిసిపాలిటీవారు తమ అధిము చేసికొని వారిని తోసి రాజునుట చట్టవిరుద్ధముగాన నందులకు కృత్యపరుపబడిన మొత్తముతయి అక్రమకృత్యముయగునా అను విషయము నిపుడు స్థిరపరుచవలసియున్నది మ్యునిసిపాలిటీ వారి కేసుందున్న అన్ని స్థానములకు కలెక్టరు శిక్షి పరిక్షించుట కధికారము కలవని మ్యునిసిపాలిటీ చట్టము 178 వ క్లెక్కు నులో నున్నది అహమదాబాదు సీటిపాసడల ఏర్పాటులను కలెక్టరు తిప్పి చేయగూడదని మ్యునిసిపాలిటీవారు తీర్మానించిన రుక్మకొండము, అంతమాత్రమున అవిషయమున జరిగిన ప్రశ్నముకలె అగ్రము ప్రయమే యగునా? దొరలమునా వారేవలన పద్ధతికా రమే మ్యునిసిపాలిటీ పాతకాలల ఉపాధ్యాయులకు జీతము లియ్యవలెనని 3 వ నిబంధనలో నున్నది ఏ మ్యునిసిపాలిటీకైన ధనము చాలక వారు ఉపాధ్యాయులకు కొద్దిజీతముల నిచ్చెదరనుకొందము. అటుల చాల మ్యునిసిపాలిటీల వారు తమ యుగా చేయుచు నేయుండురు. అప్పుడు వారకమత్రమును చేసిన మొదలవలెనదేనా? మ్యునిసిపాలిటీ వారు చట్టము నల్లమొనకుండ చేయుటకు నిధింపబడిన కట్టుబాటు లన్నిటిని పూర్తిగా నీ మ్యునిసిపాలిటీవై ప్రయోగించి చివరకు వారిని పూర్తిగా తొలగించివేసిరి. కేటుపేయలు కొరక కడపటివర్తన గూడ జరుపవచ్చును. మరల నెపుడును మ్యునిసిపాలిటీవారిట్లు చేయగూడదని ఉత్తరువు చేయవచ్చును. గాని సభ్యులొక్కొక్కరకు కృత్యమునకు బాధ్యులని వారివై దావాచేయుటకెట్టి అధికారమును లేదు. చట్టవిరుద్ధముగు కార్యములను చేసినపుడుగాని కృత్యము బాధ్యులుగాను. ఈదావాలో జటిలేదియును జరుగలేదు వాది తప్పుదానిబడి యీదావా చేసెను. వ్యాజ్యకాస్త్రప్రకార మీదావా చెల్లదు గాన దావా కొట్టివేసిరిని వాది తన ఖర్చులను, లానే భరించుకొనుచు ప్రతివాదులకు గూడ ఖర్చులముజరా యిచ్చుకలెను అని తీర్పులో ప్రాయశ్చిడెను.

నడియాడు మ్యునిసిపాలిటీ

పన్నుల నిరాకరించుట

జప్తులు

నడియాడు మ్యునిసిపాలిటీ వారికి పన్నులు కల్పించనివారి సాక్షులను జప్తు చేయుటకు వారొకాభు జెల్లించిరి.

ముందుకు వెళ్లుచు త్వరపడి కాళిదాసరెడ్డి (మండలకాం గ్రామ సంఘకార్యకర్త) అలూలగారు పిహారి నగరకార్యకర్తల సంఘకార్యకర్తలు అహారి (ఒకసార్ని) బసేగార్లు 5 గురిని 128 కుండ అరెస్టుచేసిరి. తక్కినవారిని పోలీసులు వెంకట తిరిమిరి. అంతట బహిరంగకథ జరిగింది మరల పతాకమును ఊత గింపుతో తీసికొని వెళ్లవలెనని తీర్మానించబడెను

శిక్ష

18 వ తేదీని అరెస్టు చేయబడి 18 వ తేదీని విచారణ 18 వ తేదీని జరిగింది. చెరి 80 రూపాయల జూరగా చేయగా నాగు చెల్లించలేదు. చెరి రెండు నెలలు జైలును నేయగా వారు చెరసాలకు శిక్షిరి. (అ. వెన్.)

అమృతసరులో కొట్లాటలు

13 వ తేదీ స్థితి

13 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మరల కొట్లాటలు జరుగ లేదుగాని ప్రజలలో ఉత్తేజమును కల్గలేదు. 13 వ తేదీని మహమ్మదీయులు దుకాణములు తెరిచిరి. 14 వ తేదీని హిందువులు కూడ దుకాణములు తెరిచెదరి తెలిసినది డిప్టీ కమిషనరును యితర ఉద్యోగులను తమచుగా అన్ని పేటలను తిరుగుచున్నందున చేపాటిఁగ్రలను పట్టుకొని వీధులలో తిరుగ గూడదని డిప్టీ కమిషనరు ప్రకటించుటవలన కొట్లాటలు ఆదగిపోయెను. భిలాఫతు ప్రబంధక సభలులవారు 14 వ తేదీని సమావేశమై కాంతిపాథకముల చాలావిని చెదరు. పదమూడవ తేదీ రాత్రిగూడ నెన్నుకొని గడచిరి. పునఃసంఘటనలు బహిరంగపడ జరిగిరి. ఆంధ్రకు నల్లారు తేజసింగు సామంత్రి (గురు ద్వారానగుము) గాంధీగారు హిందూ, ముస్లింలను విడిచిపెట్టుటకు సాధనము లొనర్చుననిపిరి కాంతిని నెలకొల్పలేదని తెలుపుచు పరిశ్రమగొనింది (ప్రజలు కొట్టుకొనకుండుట నొప్పిలు చేయకుండుట యితర ఉపయోగవారిని బహిష్కరింపకుండుట చేయుటకు ప్రయత్నములు హిందువులును మహమ్మదీయులును పూర్వకానలేనను తీర్మానముమొదలుపెట్టెను ఆయా పేటలలోని సభ్యులు అల్లలలఁదచివేతుకందెను శేతుకపొయిన విషయమునుగుర్చి నివారణ చేయుటకు ఉపసంఘము నేర్పరిచిరి. ఆసత్య ప్రకటనలను ప్రభుభక సభమువారు ఖండించుచుండవలెనను తీర్మానముగూడ గావించింపబడెను.

బట్టల దుకాణములను గూడ తెరిచిరి. ఒకహిందువును ఒక మహమ్మదీయుని ఆరెన్జుచేసిరి. ప్రజలలో కాంతి ఏర్పడుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది గాన నిపుడు ఆరెన్జు సజవ వలె నని జిల్లా షే. డిప్టీ యును కోరిరి.

భారత స్త్రీ సవనమహాసభ

అసహాయోద్యమము

ఈ కార్యక్రమమును సభ జరిగినది రాష్ట్రీయ కానక సంఘసభ్యుడగు ప్రాధికరు ఎన్. సి. ముఖర్జీ గారధ్యక్షత వహించిరి.

1919 మొదలు అసహాయోద్యమమునుగుర్చి ప్రతికర్షనమును మనవిభి ప్రాయమును మనము ఎప్పుడు గా తెలుపుచు నేయున్నాము అసహాయోద్యమమున, కా.నోల్లంఘమును ప్రకటించుటలో కాంగ్రెసు మహాసభవారు మిక్కిలి గొప్పతప్పు చేసియున్నారు. భౌతికంగా కలలో కలసి ఆ దేశమునుకొంగు కట్టి భవమును భారపోయున అర్థమై సంతాపకరము. ఇప్పుడు కాంగ్రెసు సభ్యులలో కొందరు పక్షము లేర్పడెననుట స్పష్టము. ఇప్పటికైన వారిలో కొందరు తమ తప్పును గ్రహించగలిగిరి నోరకముతో ప్రతిఘటనలు జరుగవలసిదే ఒక్కొక్కసారి కడుతీవ్రమగ గూడ ప్రతిఘటింపవలసి వచ్చుచుగాని ఎప్పుడైన ను శ్వాసకాస్త్రానుగుణ్యముగానే పోక సాగింపవలెను. ఆయనల ఫలము త్వరగా లభింపఁ పోవచ్చునగాని ఎప్పుటికైన లభించి తీరవ నుట నిశ్చయము. ఒక్కొక్కప్పుడు మనకు కలుగు గొప్ప తరాజములే మా జయములకు పురోగాము లగుచుండును ప్రపంచమున నేడెంతవారముగాని కరంతుకాధికారుల స్వభావ మెన్నటికిని మాదని కొందరందరు. ఇటుల తలంచుట సరిగాదు. భారత దేశమునందలి ప్రజలకు జాతీయ భావము బాగుగా పట్టు బడెననుట కెన్నియో నిదర్శనములు కలవు. అనిపద్ధతుకు జాతీయతా ప్రవాహమును సోధించుటకు ప్రపంచమున దేదీని కిత్తి లేదు. ఇక నిరంకుశోద్యోగులుమాత్రమేమి తెక్క" అని ఆ సభలో అధ్యక్షుడు నుడిచెను

చారిత్రాత్మక అపిలుకలు

మన నేకరోజులలో తీర్పు చెప్పబడును

ఈ కేసులో శాశ్వతముగా నిర్ణయించబడును. ముగిసిరి. ఇద్దరో ప్రతికటనను చేరింది తీర్పు చెప్పెదమని శాశ్వతముగా నుడిచిరి 15 రోజులలో తీర్పు చెప్పబడును.

భారత కాంగ్రెసుకార్యసంఘము

17 వ తేదీ పూనాలో సభ జరుగును

13 వ తేదీ రాత్రి బా.బా.యిలో భారత కాంగ్రెసు కాంగ్రెసుసభ జరిగినది. మరల 17 వ తేదీని పూనాలో సభ జరుగును.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా మండల మహాసభలు

రేపు (17 వ తేదీ) భీమవరములో ప్రారంభమగును

మూడు రోజులు జరుగును

దేశభక్తుడు 18 వ తేదీ ఉదయమురిగంటలకు భీమవరము చేరును

అయినను చరిలోనన్న గ్రామములవారు ఆపివేసిన కార్యక్రమమున కాలస్యము జరుగును గాన ఆపగూడదని సన్మానసంఘమువారు ప్రార్థించుచున్నారు.

సర్వేస్థితి గాదు

బొంబయి లైన్సు ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక ప్రధాన సూపాడకులకు 15 వ తేదీన గాన 16 వ తేదీ కను పంపాదః క్షమును చాలించుకొని కేసునది హిందూ మొలలు స్త్రీయరుండు భార్యను మేతులై ఇల్ల దుకు ప్రయాణమైవెల్లిరి. వీరు తమ జీవిత కాలమునందలి ముఖ్య భాగమును భారతదేశమునకు వినియోగపరచిరి. బొంబయి లైన్సు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికకు వీరన్నియో సంకర్షనములు కలపాదకులగు నది ఆంగ్లేయుల యొక్కయే గాక భారతీయుల గౌరవ విశ్వాసములకు పాత్రులైరి. వీరు ఇంకా దుకు పోవుటచే కలుపుకు కొంతవర కలుగవచ్చును. వీరి మిత్రులనేకులు హృదయ కల్గి స్త్రీయరు పోవునంతవరకు అచ్చటనే వారితో చుట్టాడుచుండిరి.

మొయిలు స్త్రీయరు ప్రయాణము

ఈవారము బొంబాయినుండి బయలుదేరిన కెయిజరి హిందు మొయిలు స్త్రీయరుండు ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు ప్రసాదీకులుగ నుండిరి. మర్కంలైలు మార్కం కమిటికి చేరిన సర్ జాకబ్ లైల్సుగారు, 15 జాకబ్ మర్కం, 15 ఆర్. యన్. మర్కం, రైటుమర్కంలు శ్రీనివాసాశ్రమి, 15 డి.వె. వెటిట్, లేడి వెటిట్, సర్ ప్రాన్సిస్ పియె హెయరు, 15 స్త్రీ నిరీడు, లేడిరీడ్, శ్యామ మూర్తి కృష్ణ, కలవలకొలు, కొలు సుతి, మేజరు జనరలు డియరు, కలవలకొలు, 15 హెచ్. హెల్మకు లేడిహెల్మకు, రాన్ జల్లెసు, ఆం. ఎ. జి.పా. జమ్నాదాసు ద్వారక కను సి. యస్. ఆంధ్రూరుగారు

కంపెనీసొమ్మ అపహరించిన నేరము.

గుంటూరులో ఎస్. జి. కంపెనీలో లైపు ఆఫ్ఫూ రెక్కంపెనీ నైట్లకి గా నన్న జె. కె. రాజారావుగారు కంపెనీసొమ్మ అపహరించినవారి పోలీసువారిల్ల కేసు లేబడి మోడ్ కార్డు కి కట్టి కలెక్టరానికి విచారంపనికి ఒక సంకర్షనం 15 కిక్కుమున్ను, రు 270 లు జరిమానాయొన్ను, జరిమానా యక్కున్ను ఆయనములు కిక్కుము సుభదించు నట్లు తీర్పు చెప్పబడెను. ఈ సంకర్షమున రాజారావుగారు అన్నజీ గావు ఆయన పేరుతో లోగడ కిక్కు కట్టెట్టు రజపు గా బడిను. కలియుధలగుర్చియ ఎప్పుడుగారు రాజారావుగారి ముద్రచేసి సొక్కుయిచ్చిరట. రాజారావుగారు రాజమండ్రికి గొడపోవడి. వీరికి కంబంధించిన కేసులు యింకననేకములు దని తెలియుచున్నది. (దర్బారు)

పెన్ బ్రమ్మ దేవం

12 తేదీ మధ్యాహ్నము మూడుంటలకు శ్రీపుష్పల పాటి వెంట అప్పల స్వరీ హారాజుగారి సోదమున శ్రీ యిత హెమ్మడిభిల్ల సత్యహారాయణగారిని పుష్పాధ్యాయుడని పదవి నంది మాతాబాబాబోరువారు ఆకాశముగా తొలించింపిం దులకు వారు దయతో కొంగ్రెస్ కా క్షుకర్షి పదవి తీసికొని నడులకు ముఖ్యతము రాజమండ్రికారాగారమున కిది కేసు కలధరించి శ్రీయిత డి.పూ హారావుగారి దేశభక్తి వినియోగములకు మార్గప్రదే పుత్రసత్యకర్షగారు అల్ప హరినాదోపరి. పుత్రసత్యభూలు చాలవంది విశ్వేసిరి. సామం కలము కి గంటలకు బహిరంగపడ జరిగినది దేశభక్తులు కనినానుమ తాలూకాబోరువారి నిరంకుశత్యమును గూర్చి చాలనేపు ముచ్చటించిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

సర్ వేటి. బ్లాక్లుగారు వారిభార్య అసహాయ 14 వ తేదీ చేరిరి.

చిత్రారు

రామవిలాససభ

బిల్లాలలోనుండు "ప్రేమా జిల్లె" మను నాశ్రమమున కిక్కిరసానున్నాల్లమై చిత్రారు "శ్రీరామవిలాస" సభ వారు లే 14 దియి "గజేశాటకాల" నా "రామరాజీయ శాటకమున ప్రవర్ణించినాన నై నుదహరించిన "ప్రేమాజిల్లె" నాభివృద్ధిలై కళేమముగా కళవడి కనుకుటార్చు నుద్యమా నుర్రులగు శ్రీయిత ఒల్లారి రాఘవాచార్యులు బి. ఏ. డి. ఎల్. గాన వైశాటక ప్రవర్ణమందు కలూరుకును పాత ధారులుగావచ్చి తమ క్రడర్ప కోశలయకు కర్వణశాఖాపా త్రముగా వెలియచ్చిరి. వీరి ప్రవర్ణకాశల యాశాటకమునకొం తము వచ్చిదెచ్చిరి. ఇట్టి ప్రవర్ణకు లాభభోగమున జరుదని చెప్పుకను. "కలూన" కి ధాధాంబున ప్రవర్ణముగా వ్యు ద్ధిగాంబు బానపరక న మును, వి ఎ వ్య ము గా, స భ్యుల కడమెరుట మూర్తి. తనుగాం బన బడుటయొక్క నవీ ప్రవర్ణ. కాశలమును చేపొల్ల బాటకను. తొలుకెరుక బాటసారి చేస యును చేయుటగాన, పిగవ సేవాశాయని చేయు చేయుటలోను పడబడి"అనునీ" కి స్పెను కలిది ప్రే మా భుదైయున్న తి నొక తుంకనిన్నె కాని చేయుచేయుట లోను తుదకు రజరంగమునుండి మాలిచ్చు మూకళామనీ చేయుటలోను వీరు కలవరిన అలంకారా చిత్రిభావము సభ్యుల నతికక్కిరిది మరయు తొలువొల్ల రామరాజు కీర్తిని బాటును, విజయవర సామాధ్యమునక బొంబుడు గుగుమృ లను చులకనచేసి యాడును "తందనా" పాటబొంబు లిచ్చ గాల్గడెను చూచి వారిపాట శాలించుచుండుమున నీరడ కంబరచిన యార్జుభావము, కిదప "అమి" ము నెం కు, తీయించి రామరాజావెను పరిభవించు నుడు. నీరమ కన బంచిన నాకాభియా నూ కళ మగభావము నలు కరున త వి జాల్సాగ గాబు భటు బోవనప్రదీడు కళజన న దేబాకీమాన భావము నావెనక కనల్లిలన రాయరాజులు తంతుడిగావలి నిగిని తాను కిమ్మార్వము రామరాజును చంపేకను ప్రతిష్ఠకు తలచి వీర్యమాతుడుదనకుగా లే. పక్షి బిడ తునా యని దోలాయమామూనుండయి సుడిగా, స్థ సొంది యాక దుకన బంచిన కరిభావమును, తుదకు కనల్లిడి కిణును క్రు చి రజరంగము నుండి క్రచ్చుకడే కిణుదహాయిచ్చుకు పశ్చాత్తాపభావముల్ల కర్వనాకీర్యము. ఆంధ్రులలో విట్టి క్రడర్పచందుండుట ఆంధ్రులయద్వప్తనూనకము. ఆ ధనాటక కలూనీ యను కిరుగయన కీర్తిదే. తయి కిగి చున్నవాడికి

కవిస్వాదయంబునెగి యా కళబాటకమునక బ్రవర్ణం వంజాయనట్టి నటక కిరో బులు లేవండుటకేవా యనే కాంధకాటకములు మూలములలబడి బూజెన్నున్నవి. "అభిలాష ప్రకటనమాడ"మకు నొకసంఘమేప్పడి యిట్టిటక కిరోమలుల ప్రవర్ణకాశలమును కొంచి యా రందియట్టి వారి నుదిరితని బహూరింది ప్రార్థనాంచునన్నుకాదా "ఆంధ్ర శాటక ప్రవర్ణకళ"ం పూర్ణాభివృద్ధికొందును. కవున భాషాభి మాకులెల్లరు తిగురితి నీమము మాలించిది. ఇతిర కాలములో కట్టిసంఘము నొకవారిసానించి యాంధ్రనాటకముల నధ్వరించ దరుకే!

అల్ల రామలింగస్వామి

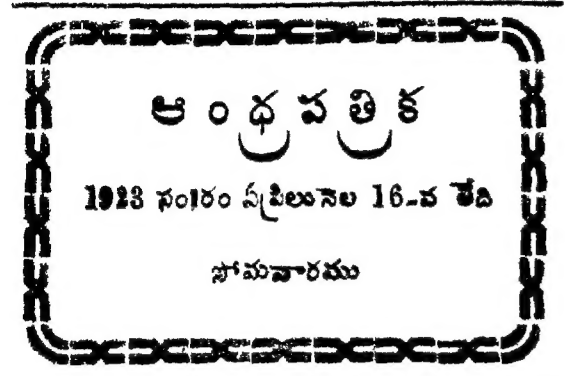
అంతర్జాతీయ స్త్రీసమావేశము భారతరామభారతసభ

బొంబయి 15-రోమునంబు సమావేశము గానక శ్రీరామ లక్ష్మణ పామువకు అంజానా శ్రీరామసావేశము తమ భారత దేశమునందే, భారత స్త్రీలసభలువారు రాల బా వర్ణమునంపిరి. ఈ రామభారతమునంద శ్రీరామ జనరాజవాదనతి, శ్రీయతి నతికేవి పశ్చాత్తక గానకులు. వీరు గతదినమున ప్రయాణమైవెతెలిరి విజనా యాగు సమావేశమున ప్రభువస్తాన సమావేశమున ఇండియ స్టాను అసోసియేషను తిరుపు శ్రీయతి కలూర్కు సి. ఎ. ఎ. యుగాయనెరి.

మధిరోడ్ల నంవత్సరాది సంచిక

సంవత్సరాదిసంచికలు తయారైనవి. చందాదార్లకు ఏ. పి. లా పంపుట ప్రారంభించితిమి. నెంబర్లవారిగా రోజు కొంతమందికి రవాణా చేయబడుచుండును. దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు ఖరీదు 1-0-0. వారపత్రిక చందాదార్లకును, దినపత్రిక సంవత్సరతక్కువచందాదార్లకును ఖరీదు 1-4-0 నిర్ణయింపబడినది. ప్రతి సంచికకు తిపాలవ్యయము 0-4-0, ముద్రాదురు కుసుము 0-2-0 తగులుబడి యగుచున్నది.

భాషాభిమాను లెల్లరు తప్పక స్వీకరించి మా యద్యమమునకు తోడ్పడ గోతుచున్నాము. వ్యవస్థాపకుడు.



స్వరాజ్యదీక్షా నిర్వహణము

జ్ఞో. యోయో యాయో తమంభ క్షత్రధయాస్మి కు మిచ్చతి, తస్యతస్యచలాంక్షధాం తా మేవదిదధావ్యహమ్.

ప్రపంచప్రవృత్తియందు కష్టకాలములందు పరమవిషాదమును శుభసమయములందు పరమానందమును మానవహృదయమునందు సహజముగ గలుగుచుండును. ప్రజాహృదయములందు మహాతరంగములవలె పొంగిపోతేది విషాదానందములు ప్రజాతక్తికి నిదర్శనములై క్రజలయత్సాహమునకును నిరుత్సాహమునకును లక్షణంబులుగ గోచరంబగుచుండును. సామాన్య ప్రజలహృదయములందువలె ధీరులచిత్తవృత్తియందు సయితము విషాదానందములు భయసంభ్రమములకు గారణంబులగుచు ధర్మప్రవృత్తికి ప్రతిబంధకము లగుచున్నవి. మహాభక్తుడైన విజయదుస్యంతము కురుక్షేత్రమునందు మహాభారతసంగ్రామరంగమునందు విషాదయోగమునుబూని సంశయపరవశుడై ధర్మప్రవృత్తియందు విముఖితుగలిగి ఆత్మవిశ్వాసమును గోల్పోయెను స్వధర్మమును మఱచెను. భయసంభ్రమములను గలిగి కత్తవ్యమునుపెట్టించెను. సర్వత్రప్రత్యక్షముగనున్న స్వధర్మమును జూడజాలకను పరధర్మావలంబనమునకు బూనుకొనెను. శ్రీకృష్ణ భగవానుని యనుగ్రహమువలనను ఆత్మసాక్షాత్కారమునుబోడి స్వధర్మమును గనుగొని ధర్మవిజయమును స్థాపించెను. పర్వమానస్వరాజ్యసంరంభమునందు ప్రజాహృదయ మాత్మవిశ్వాసమును గోల్పోయి విషాదయోగమునుబూని ధర్మప్రవృత్తియందు విముఖిత్వమును జూపుచున్న విధమును దేశపరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి. స్వరాజ్యనాడము దేశమునం దంతటను మాటు మ్రోగుచున్నను నిరంకుశాధికారుల నిర్బంధములు సహజమైనయలంకారము స్వరాజ్యదీక్షయందు ప్రజల నావరించిన నూండ్యస్థితిని విశదము చేయుచున్నవి.

స్వరాజ్యపాదనము సమర్పించుటకు గయా కాంగ్రెసు నిర్ణయించిన గడువునందు రెండువారములుమాత్రము కేపించి యున్నది. ఈ రెండు వారములందును కాంగ్రెసు నిర్ణయించిన కార్యవిధానమును శంపూర్తిచేసి స్వరాజ్యప్రస్థానమును

జేయవలసిన మహాభారము భారతీయులమీదను గలదు. విజయవాడ కార్యవిధానమును గాంధీమహాత్ముడు 1921-వ సంవత్సరమునందు నిర్ణయించినపుడు మొదటను భారతీయు లలసత్వమును జూపినను కడపటి రెండువారములందును కార్యవిధానమును శంపూర్తిచేసి వారి హృదయము నావరించిన స్వరాజ్యనుతాపమును లోకమునకు సువ్యక్తముచేసిరి. ఆ సమయమునందు మహాయోగి గాంధీ మహాత్ముడు స్వీయతక్తి సామర్థ్యమునను రెండు వారములలో కార్యవిధానమును పూర్తిచేసి కోటి రూప్యములను సమకూర్చెను. ఇప్పుడు మహాత్ముడు యరవాణ జయిలనందు నిర్బంధము ననుభవించుచున్నాడు. ప్రజలు ధర్మసాధనమును గనుగొన జాలకను సంశయములకు బలియగుచు విషాదమును ననుభవించుచున్నాడు. గతించిన రెండేండ్ల యందును దేశపరిస్థితులు మారినవి. నిరంకుశవిధానము విజృంభించినది. దేశసేనకులు నిర్బంధముల పాలైరి. నిరంకుశవర్గము ప్రజాహృదయమునందు భయభ్రాంతులను గలుగజేసి యసహాయోద్యమమును నీయుద్యమమునకు లక్ష్యమైన స్వరాజ్యాందోళనమును నిర్మూలము చేయుటకు బ్రయత్నించినది. సామాన్యవిషయములందు సయిత మధికారవర్గము దుశ్చాపన ప్రయోగమునకును దుర్మాశ్రప్రవర్తనమునకును బూతుకొని స్వరాజ్యోత్సాహమునకు భంగమును కలుగజేయుటకు సకలవిధములను బ్రయత్నించినది. అసహాయోద్యమావలంబకులను నయమునను భయమునను వారి దీక్షనుండి మరల్చుట కధికారవర్గము మాయోపాయముల నవలంబించినది. స్వరాజ్యగీతను లను పాడినవారలు దండనములకు బాత్రులైరి. స్వరాజ్యపతాకధారణము శిక్షకుపాత్రమైనది. ఖద్దరుపత్రధారణము దుర్మాహమునకు మూలమైనది. స్వరాజ్యోద్యమమునకు పానుభూతి బెడరింపులకు దండనములకు గురియైనది. గ్రామోద్యోగులు పోలీసుఉద్యోగులు రివిన్యూఉద్యోగులు డిప్యూటీకలెక్టరులు కలెక్టరులు గవర్నరులు వారి నిరంకుశాధికారమును విచ్చలవిడిగ వినియోగించి స్వరాజ్యసంకల్పమును విఫలముచేయుటకు బూనుకొనిరి. రయితులను నీటి నొసంగమని బెడదించిరి. వర్తకులను పన్నులను హెచ్చించెదమని భయపెట్టిరి. వృత్తిదారులను లైసెన్సులను తీసివేసెదమని నిర్బంధించిరి. ఉద్యోగస్థులను పనులను నొలగించెదమని ప్రతిబంధించిరి. నిరంకుశాధికారుల కటాక్షము సంపూర్ణముగ ససహాయోద్యమావలంబకులమీదను ప్రసరించినది. అసహాయోద్యమావలంబకులకు యాసనాహసముల నిచ్చినవారును పానుభూతిని జూపినవారును తిలకుస్వరాజ్యనిధికి విరాళముల నొసంగినవారును సధికారాగ్రహమునకు బాత్రులైరి. నిరంకుశాధికారులు కేసిపోయి యధికారములను గల్పించుకొని ప్రజాసేనమునకు బూనుకొనిరి! పాపము! వారు భారత ప్రభుత్వ మంతయును వారిమీదనే నిలిచియున్నదని ఈయన్యాయమునకు వడికట్టుకొనియుండురు. తమకు లేనియధికారములను గల్పించుకొని ప్రజోత్సాహమును నిర్మూలముచేయుటకు బూతుకొనిన మహాభావులకు భగవంతుడు తగినప్రతిఫలమును గలుగజేయుట సహజమైనను నిర్బంధముల ప్రతిబింబము సర్వత్ర గోచరంబగుచున్నది.

భారతీయనాయకుల పర్యటనము ప్రజాహృదయము నావరించిన స్వరాజ్యనుతాపమును విశదముచేసినది. నాయకుల కన్నిరాష్ట్రములందును హృదయపూర్వకమైన స్వాగతం బొసంగబడుచున్నది. శ్రీయుతులు రాజగోపాలాచార్యులు దేవ

దాసు గాంధీ రాజేంద్రప్రసాదు గారులు మొదలగు నాయకులకు దేశమునం దంతటను మహాస్వాగత మొసంగబడుచున్నది. వేనవేలుప్రజలు సమావేశమై గాంధీ విజయధ్వానములతో స్వరాజ్యగీతారావములతో నాయకులను సత్కరించుచున్నారు. బర్మా ప్రజలు శ్రీయుతులు జమ్మాలాలు బజాజ్ వల్లభభాయి పటేలు కొథారిగారలు మొదలగునాయకుల నుచితరీతిని సత్కరించి తిలకు స్వరాజ్యనిధికి రూ 2,00,000 లను సమర్పించిరి. బర్మారాష్ట్రమునం దింకను రూ 2,00,000 లు సమకూడునని విశ్వాసము గలదు. బర్మారాష్ట్రము నందువలె నితర రాష్ట్రములందును తిలకుస్వరాజ్యనిధిని పూర్తిచేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవిధమును దేశపరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి. ఇతర రాష్ట్రములందువలె నాంధ్రరాష్ట్రమునందును నాయకులు సంచారమునుజేసి తిలకుస్వరాజ్యనిధిని సమకూర్చుటకు జేయుచున్న ప్రయత్నము లాంధ్రలోకమునకు దెలిసియున్నవి. అన్ని మండలముల యందును స్వరాజ్యనిధిని వసూలుచేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. గతించిన నాలుగు వారములందును నాంధ్రనాయకులు సంచారమునుజేయుచు ప్రజోత్సాహమును వికసింపజేయుచు గయాకాంగ్రెసు విధానమును పూర్తిచేయుటకు బ్రయత్నించుచున్నారు. శ్రీయుతులు టంగుటూరిప్రకాశము, కా. నాగేశ్వరరావు, ల. కాళేశ్వరరావు, దేశబాంధివి. దు. సుబ్బమ్మ, హరిసర్వోత్తమరావుగారులు మున్నగువారు గోదావరి కృష్ణా గంజాము విశాఖపట్టణము మండలములందు కొంతవరకు సంచారమును జేసి స్వరాజ్యనిధికి చందాలను వేయించుటకు బ్రయత్నించిరి. న్యాయవాదలు వర్తకులు రయితులు సామాన్యులు పరమభక్తితో స్వరాజ్యనిధికి భారాళముగ చందాల నొసంగి స్వరాజ్యోత్సాహమును విశదముచేసిరి. ఇంతవరకును నాంధ్రదేశమునందు తిలకుస్వరాజ్యనిధికి 75,000 రూప్యములు చందాలు వేయబడినవి. ఇందు రొక్కమొల జమయైనదియును మాసాంతమునకు తెలియగలదు. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు నిర్ణయమైన రూ 1,50,000 లందును సగమునకుమాత్రమింతవరకును చందాలు వేయబడినవి. వాలంటియర్లను చేర్చుటయం దింకను ప్రయత్నములు విశేషముగ జరిగియుండలేదు. గయాకాంగ్రెసునిర్ణయములు సఫలమగుట కాంధ్రదేశము విశేషమైన పట్టుదలను త్యాగమును జూపవలసిన యవసరమును దేశపరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి. ప్రజలు గయాకాంగ్రెసు విధానమును పూర్తిచేయజాలనపుడు స్వరాజ్యప్రస్థానమునందు ముందంజ వేయుట దుస్తరమని గతకాలానుభవమువలన విశదమగుచున్నది. నాయకులందరును పట్టుపట్టి పని జేసినయెడలను ఏప్రిల్ మాసాంతమునకు స్వరాజ్యనిధిభాగమును వసూలుచేయుట సులభసాధ్యము. ఆంధ్రలోకము నిరుత్సాహమునుబూని స్వధర్మనిర్వాహణమును జేయనపుడు వారి పరువుప్రతిష్ఠలకు భంగముగలిగి స్వరాజ్యప్రస్థానము దూరస్థము గాగలదు. ఈసందర్భస్థితియొక్కాంధ్రనాయకులును ప్రజలును యధాశక్తిని స్వరాజ్యసేవనుజేసి గయాకాంగ్రెసు విధానమును పూర్తిచేసి తమప్రతిష్ఠనే కాకను భారతదేశప్రతిష్ఠను సయితము కాపాడుట పరమధర్మముగ నున్నది.

ఆంధ్రరాష్ట్రములందు వలె నితర రాష్ట్రములందును గయాకాంగ్రెసు విధానమును పూర్తిచేయుటకు ప్రజలుత్సాహముతో పనిచేయుచున్నను దేశమునం దంతటను నితరవరకును జరిగిన పని సంతృప్తికరము గాదు. తిలకుస్వరాజ్యనిధికి

నిర్ణయమైన 25 లక్షలయందును నింతవరకును 15 లక్షలుమాత్రము చందాలరూపమునను గనుపడుచున్నది. ఇంకను 10 లక్షలు చందాలరూపమునను గనుపడవలసియున్నది. స్వరాజ్యనిధి చందాలరూపముననేకాక ధనరూపమునను సయితము ప్రత్యక్షముగావలసియున్నది. ఇప్పుడు మిగిలిన రెండు వారములందును భారతీయులు ఖట్టుకట్టి 1921 వ సంవత్సరమునందువలెనేపనిజేసిన గాంధీమహాత్ముని తపోమహిమచే నీయేడును నీపని సాధ్యముగాగలదు. ప్రజాహృదయమువిశ్వాసపూరితముగనున్న విధమున సభలు సమావేశములు సన్మానములు సంభాషణములు స్వాగతములు విశదముచేయుచున్నవి. ప్రజాహృదయమును చిరకాల మావరించిన నిర్బంధములభయ మంతరించుచున్నది. ప్రతిపక్షతములైన స్వరాజ్యగ్రీతములను ప్రజలు నిర్భయముగా తాడుచున్నారు. పశులకాకరులు మేళగాండ్రు స్వరాజ్యగ్రీతములను పరమోత్సాహముతో తాడుచున్నారు. అధికారహృదయమునందు నిశ్చిహక్రముముగ జనించుచున్నది. ప్రజాహృదయమునందు ఆత్మవిశ్వాసము విజృంభించుచున్నది. ప్రజల యాత్మవిశ్వాసము కార్యరూపమును దాల్చుట యందే స్వరాజ్యనుభవముగలుగగలదు. ఈయనుభవము స్వరాజ్యకాముల సంకల్పానుసారముగ స్వరాజ్యదీక్షితులకు గలుగుచున్నది. ప్రజలు గాంధీమహాత్ముని నిర్దేశించిన మహాసంకల్పమును జేయుచు గయాకాంగ్రెసు నిర్ణయించిన దీక్షావిధానమును యథాశక్తిని పరిపూర్ణప్రీతిచేసి మహాఫలమును బడయుటకు భగవంతు డనుగ్రహించుగాలి!

జాతీయపతాకము

మధ్య రాష్ట్రములందు, ప్రభుత్వాధికారులు జాతీయపతాకముపై దాడి పెడలుచున్నవిషయము పాఠకులకు తెలియును. జబ్బులుపురమునందు, ప్రారంభమయిన దాడి, రాష్ట్రమునం దితరభాగములకు గూడ వ్యాపించుచున్నది. నాగపురమునందు, పతాకపు యూరేగింపును పోలీసు సూపరింటెండెంటు డిప్యూటీ కమిషనరుగార్లు నిలిపివైచిరి. కాని, అధికారుల ఉత్తరువులకు తల యొగ్గుటకు కాంగ్రెసు సంఘనిర్వాహకు లంగీకరింపరయిరి. అంతట నయదుగురు ప్రముఖులు ఆరెస్టు జేయబడిరి. మిగిలినవారు ముందుకు సాగుటకు ప్రయత్నింపగ పోలీసువారు వారిని బలవంతముగ నెట్టివైచిరి. వెంటనే బహిరంగసభ ఫలపబడెను. పతాకమును మరల నూరేగించుటకు ఆ సభలో నిశ్చయింపబడెను. ఆరెస్టు అయిన అయిదుగురికిని మేజస్ట్రేట్టుగారు శిక్ష 60 రూపాయల జరిమానాను విధించిరి. జరిమానాను ఈయనియెడల రెండుమాసముల వైదు సనుభవింపవలయు ననగ, నాయకులు జరిమానాను శిక్షించక ఖయిదునే వరించి, మాతృభక్తిని వెల్లడి జేసిరి. కాసనోల్లంఘనమునకు కాంగ్రెసునాయకుల కన్నను, ప్రభుత్వాధికారులు ప్రజల నెక్కుడు త్వరితముగ తయారు జేయుచున్నందులకు వారి నభినందింపవచ్చును. జాతీయపతాక మనిక అధికారు లింత కలవర పడు కలకే దోచుకున్నది. జాతీయపతాకము శాంతికి చిహ్నము. దానిపై గల చిహ్నము లేవి? హిందూమహామృదీయాది సంఘముల యైకమత్యచిహ్నమును, రాటమును దానిపై చిత్రపటపడినవి. ఈ రెండు చిహ్నములును నేరమని అధికారులు భావించుచో, అట్టినేరమును ఆమోదింపనిభారతీయు డుండదు. దూరదృష్టి గల యూరపి యనులు సయితము వీని నామోదించుటయు గాక, నానిని ప్రోత్సహించుటగూడ సహజము. జాతీయ

పతాకము జాత్యైక్యమును బలపరుచుటకు ప్రతి భారతీయుని పురికొల్పుచుండును. అహింసావ్రతమును నిష్కర్షగ కొనసాగించుటకును, రాటమును చేపట్టి దేశముకైని సాధించుటకును, భారతీయులను ఎప్పుడును హెచ్చరించుచుండును. జాతీయపతాకమునకు అన్నిపక్షములవారును మొక్కవలసి యుండును. హిందూదేశ గౌరవచిహ్నము నెవరును విడనాడజాలరు. అధికారుల బెదిరింపుల వలనను, నిర్బంధములవలనను, ప్రజల నిశ్చయము బలపడు ననుటకు సందియము లేదు. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును నిర్వహించుటలో మధ్యరాష్ట్రము శ్రేమాత్రమయినను వెరుకబడినయెడల, అధికారు లట్టి లోపమునుభర్తజేసి, మహారాష్ట్రప్రజలలో సంతక కార్యోత్సాహమును పురికొల్పుచున్నారు. ప్రజలలో కార్యోత్సాహ మేమయిన కొరవడునెడల, అధికారు లందులోని కొరతను పూర్తిజేయుట ఆచారమగుటచే, ఏపక్షమువారును ఇందువిషయమై దిగులపడ నవసరము లేదు. గుజరాతునందు నడియాడు మ్యునిసిపలుసంఘమును, ప్రభుత్వమువారు రద్దుజేసి తమ కిష్టులయిన వారిని దానియందు సభ్యులుగజేర్పగ, ప్రజలు తమ యసమృతి దెలుపుటకు పన్నులనిచ్చుట మానివైచిరి. ఇటుల మానివైచిన వారికిస్త్రీని జప్తుజేయుటకు ప్రభుత్వనియమిత మ్యునిసిపలుసంఘమువారు బ్రహ్మప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. అందుచే, దేశములో ఉద్రేకమును పురికొల్పు కారణములు చాలినన్నిగలవు. గోదావరిమండలాధికారి నిరాకరణోద్యమము నణచుటకు దీసికొనినచర్యలు, హిందూదేశమునంతను ఆకర్షించినటుల పత్రికలద్వారా తెలియగలదు. ఇట్టి యధికారుల యనుగ్రహమున్నచో, దేశములో యుత్సాహ మేమాత్రము తరిగిపోవదు. క్రస్తుత నిర్బంధవిధానము నాధారముగకొని, దేశము తనధర్మమును నెఱవేర్చుట యావశ్యకము. స్వరాజ్యనిధి స్వయంకృషిపై నాధారపడియున్నదనుట నిర్వివాదాంశము.

అహమ్మదాబాదు మ్యునిసిపాలిటీదావా

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు అహమ్మదాబాదు మ్యునిసిపాలిటీలో 19 మందిసభ్యులపై 168600 రూపాయిలసామ్యము దుర్వినియోగము జేసెనని దావా తెచ్చిరి. మ్యునిసిపలుసంఘ సభ్యులుచేసిన నేరమేమి? మ్యునిసిపలుపాఠశాలలలో ప్రభుత్వోద్యోగుల తనిఖీగాని, వారికరమలకుగాని అవకాశము దొలగింపబడెను. ఇట్టి అక్రమకార్యమును సలిపినందులకు, ప్రభుత్వమువారు మ్యునిసిపాలిటీని దీసివైచి క్రొత్తసంఘమునేర్పరుచుటయేగాక, వెనుకటిసభ్యులనుండి నష్టమురాబట్టుటకుగూడ పూనుకొనిరి. ఈదావాను విచారించిన జిల్లాజడ్జిగారు, దీనిని ఖర్చులతో కొట్టివేయుటయగాక, సహేతుకమగు తీర్పును వ్రాసిరి. మ్యునిసిపలుపాఠశాలలలో, విద్యాక్రమమును మార్చియుండలేదు. పెట్టిన ఖర్చు నకంతకును తెక్కుగలదు. అందుచే, మ్యునిసిపలు సంఘము వారు చేసిన ఖర్చు సవ్యమయినదనియే, జడ్జిగారు నిర్ణయించిరి. ప్రభుత్వోద్యోగుల తనిఖీకి అవకాశ మొసగెంతమాత్రమునూ సామ్య దుర్వినియోగమయినటుల ఎంచరాదని జడ్జిగారు ఖండితముగ నభిప్రాయ మొసగిరి. మ్యునిసిపలుసంఘమువారు చట్టమునకు విరోధముగ ప్రవర్తించినందులకు, చట్టముప్రకారము సంఘము శిక్షింపబడెను. మ్యునిసిపలు సంఘము పైచట్టముప్రకారము దీసికొనదగిన చర్యలను దీసికొని, ప్రభుత్వమువారు తుదకు దానిని రద్దుజేసిరి. కాని, చట్టముంగీకరింపని కార్యములకు

మ్యునిసిపలు ప్రవ్యయము ఖర్చుపెట్టినటుల రుజువయినయెడలగాని, మ్యునిసిపలుసభ్యులకు స్వంత జవాబుదారీ యుండనేరదు. అట్టిసంగతి రుజువుకాలేదు. ఇట్టిస్థితిలో ప్రభుత్వమువారు చెల్లదగనిదావాను దెచ్చినందుచే, దీనిని కొట్టివేయుటయేగాక ప్రభుత్వమువారు మ్యునిసిపలు సభ్యులకయిన ఖర్చులను ముజరా నియవలయునని జడ్జిగారు తీర్పుజేప్పిరి. ప్రభుత్వ న్యాయాధిపతియే, బొంబాయిప్రభుత్వపుచర్య నీరీతిగ ఖండించి యుండ, వేరువిమర్శనముతో బనిపిమి?

బ్రిటిషుసామ్రాజ్యధర్మము

జనరలు స్ట్రెబ్బుగారు కేపుటవునులో నుపన్యసించుచు, యూరపులో ప్రబలియున్న ఘోరదుర్దశనుగాంచి బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము సహించి యూరకొనగూడదనియు, యూరపిజనునాగరికత యంతరింపకుండ జూడవలయుననియు, హెచ్చరించిరి. యూరపియును వ్యవహారములను బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము చక్కజెట్టుటకుముందు, తనలోనున్న క్రుధ్మము దొలగించుకొనవలదా? తను ఏలుబడికొదనున్న దక్షిణాఫ్రికాయందును, చేరువుననున్న తూర్పు ఆఫ్రికాయందును, తదితర అధినివేశ రాజ్యములందును భారతీయులను పెట్టుచున్న కష్టములను వెంటనే నివారణజేయుట అవసరమగునో కాదో, స్ట్రెబ్బుగారు దెలుపరయిరి. ఉట్టికక్కలేనమ్మ స్వగ్రమునకెక్కునా యనునట్లు, తననుతాను చక్కజెడిచికొనలేని బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము యూరపునంతను చక్కజేయగలుగునని తలచుట కవకాశము లేదు. నీకంటిలోని నలుసును ముందుగ దీర్చివైచుకొనుట యవసరముగద! యూరపిజనునాగరికత అడుగంటుటకు ఇతరులకన్న దక్షిణాఫ్రికా జెల్లవారే ముఖ్య కారకులు స్ట్రెబ్బుగారి సంగతిని ఇకనయినను గ్రహించుట మేలు.

అంత్రనాయకుల పర్యటనము

శ్రీయుత టంగుటూరిప్రకాశము కా. నాగేశ్వరరావు, అ. కాశేశ్వరరావు, దేశజాంధరి దువ్వూరి నుబ్బమ్మగారులు బ్రహ్మపురము ఛత్రపురము, లుకులము, విజయనగరము, విశాఖపట్టణము అనకాపల్లి మొదలగుపురములందు పర్యటనమునుజేసి స్వస్థలములకుజేరిరి. భీమవరమునందు దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యగారియాజమాన్యము క్రిందటను 18 వ తేదిని మంసలసభగూడగలదు. తూర్పుకృష్ణాయందు 17, 18 తేతులందు జరుగవలసిన సంచారము ప్రస్తుతము నిలిచిపోయినది. ఇతరప్రదేశములందు నిర్ణయమైన ప్రచారమునకు సంబంధించిన ఏర్పాటులు ముందు నిర్ణయింపబడగలవు.

భారతనాయకుల పర్యటనము

శ్రీయుతులు రాజగోపాలాచార్యులు, దేశదాసు గాంధీ రాజేంద్ర ప్రసాదు గారులు మున్నగు నాయకులు 22 వ తేదిని చెన్నపురికి చేరగలరు. వారు ద్రావిడ కేరళ దేశములందు మొయి 1 వ తేది వరకును పర్యటనముచేసి మే 2 వ తేది తరువాత నాంధ్రదేశమునందు సంచారమునుజేయుటకు సిద్ధముగనున్నటులు తెలియుచున్నది. పర్యటన విధానము వారిని సంప్రదించి నిర్ణయింపబడగలదు.

రంగూనులో అగ్నిప్రమాదము

రంగూనులో బొటాలోన్ కలైదొడ్డులలో 18-వ తేది రాత్రి 1 గంటకు అగ్నిప్రమాదము సంభవించెను ప్రవాహి కలైదొడ్డు అధికముగను బత్తావారి కలైదొడ్డు కొన్ని మడుచున్నది. మరగటిదియూత్రి 7 గంటలవరకు డుండుతగ్గలేదు

స్థానిక వార్తలు

ఒక సందర్భం:—౧౭-౪-౩౩ తేది దివ్య ప్రతిక ౧౫ వ పేజీ ౧ వ కాలం (బాహ్య భాగం) అరవవవ వర్షి వెంటకరంగం గారు ౨౦౦-౦-౦ అని యింతవలెను

కాంగ్రెసు ప్రతిక:—“12-4-28 న వెలువడలసిన 'కాంగ్రెస్' ప్రతిక అనివార్యము లని కొన్ని కాంక్షనులచే వెలువడలేదు. రాజ్యోత్సవమునాటికి అనగా 19-4-28 నాటికి రెండునెలలకి ఒకసారి ప్రయోగించును. చందాదారులు తమింక ప్రార్థనలు ద్రోణరాజు కామేశ్వరరావు, మేనేజరు

సర్వీసుకృష్ణ జాతీయోప సంఘము:— బెజవాడ 19-4-28 తారీఖు పాఠశాలను కింగంట వర్షి కృష్ణ కాంగ్రెసు కర్షకమిటీ బెజవాడలో మ. గా. తా. శ్రీ దాక్షు భవాద్ బావచంద్రరావుగారి యింటిలో సమావేశ మును గాన సభ్యులందరు దయచేసి ప్రార్థనలు. రాజ్యోత్సవ కేసుగోపాలరావు, ఖద్దర్ కె.కె.టి.

మద్రాసు లిబరలులీగ:— ఈసభవారు జి. ఎ. నల్లకొండగారి గృహమున సమావేశమై నూతనకర్షకమునకు కాన్వెనియన్సులను సెన్సుసెన్సిటివ్ గవర్నరు జెరలుగారిచే నిధింప బడిన ప్రాజెక్టును కనమర్తి దొంగపురు భారత కాన్వెన్సు, లాయరుబాబ్జి, అస్సీక్రై, రామ్మెన్స్ వాల్లగార్లకు తరిం వార్త సంపాదనని తీర్మానింపబడిన. కేంద్రకానసభవారు, కన్వెన్సు సందర్శనను లండనుకు రాజుబారగర్లకు సం పినందులకు సంతోషమును తెలియచుచు తీర్మానింపబడిన.

మద్రాసు రాజ్యపార్టీ ఆంధ్రసంఘము:— 15 తేది పాఠశాలము కింగంట వడరాసు మహాజనసభ హాలులో ఆంధ్రస్వరాజ్యపార్టీ వారి తరపున జరిగిన సభలో మద్రాసు ఆంధ్రకలసంఘము స్థాపించబడినది. అందుకు అధ్యక్షులు వి. రామదాసుగారు, ఉపాధ్యక్షులు సి. వెంటకరంగము నాయుడుగారు, కార్యదర్శిలు వి. యల్. కాశ్రీగారు, డి. బాళువేంద్రరావుగారు. కోకాద్దగారు వావిళ్ల వెంకటేశ్వర్లు గారును ఎన్నుకొనబడిరి. వీరు తాత్కాలిక కార్యనిర్వాహక సంఘముగా నుండరు. సభకు వచ్చినవారు పార్టీలో చేరిరి.

ఆంధ్రదేశ స్వరాజ్యపార్టీ రాష్ట్రీయ సంఘము:— ఆంధ్రదేశమునకు స్వరాజ్య పార్టీ తరపున రాష్ట్రీయ సంఘము స్థాపించుటకు ఇదివరకు ఈపార్టీలో చేరినట్లయి ఇకముందు కేర తిలమకొన్నట్లయి ఆంధ్రులసమావేశము ఈ నెల 18 తేది బుధ వారంకోసం బెజవాడలో జరుగును. సభకు దయచేయువారికి భోజనము వివాహము మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావు పంతులుగారి విక్రంతియమున ఏర్పాటు చేయబడును. బుధవారం పాఠశాలము బహిరంగభవన జనపుటకు ప్రయత్నము చేయబడు ను. ఉన్నత లక్ష్మీనారాయణగారు కె. వి. ఆర్. స్వామినాయుడుగారు రామదాసుగారు మొదలగువారు పునఃసంకల్పించెదరు.

శ్రీ భద్రాచల రామదాసభ క్షజనసభ:— వైసభ కాన్వెన్సు ఇట్లు వాసెను:— ఈసభవారి యాజమాన్య మున మార్చి 26 వ తేదీనండి ఏప్రిల్ 12 వ తేదీనకు జరుపు డెను. భజనలు కాలక్షేపములు మార్చి 31 వ తేదీనకు రాత్రి పూటల జరుపబడెను. ఏప్రిల్ 1 వ తేదీన సీతాలక్ష్మణము జరి గెను కొలదివందలమందికి అన్నదాన మొనర్పబడినది. 7 వ తేదీ నకు భజనలు కాలక్షేపములు సాగెను. 8 వ తేదీన వసుంధర, కంకణవిద్యనము, శ్రీరామకట్టాభిషేకములు జరిగెను. అదినము సాయంత్రము సీతారాముల విక్రమములు నుండరముగ కలక రింపబడి యూరేఖ జరుపబడినది. 9, 10 తేదీలందు భగవ త్పాక్షలక్షణములు జరుపబడినది. 1 వ తేదీన కళలు గానము జరి గెను. 12 వ తేదీన ఆంజనేయ కర్మముతో సీతార్జునుము గిరిగెను. ప్రజలందరను గవ్వరచిన సమాకార సాహిత్యముల కీసభాసభ్యులు వారికి కృతజ్ఞతానందము లభించుచున్నార

గుంటూరు జిల్లా దుర్దుహులలో నుండు పోతీయల్లవను నాగులుకులపాపకు మున్నవలెని ప్రబోధులు కలవరియు బట్టు గానింపబడ దని కొందరు వాయుచున్నార.

పాంచాలీ స్వయంవరము

వై నాటకమును చెన్నపురి ఆంధ్రసభవారు నిన్న సాయం తనమున : క్రొవీయూ ఇల్లి సహాయమును జయప్రదముగ ప్రదర్శించిరి.

ప్రదర్శనమును గురించి నుడువకపూర్వము నాటకరచనా గురించి కొందరు వచలసి యుండును. అప్పుడు చిత్రపటమును తూచి ద్రుపదకవ్య యతనిలాడ్యాది విశేషములచే సమ్యాపిత యగుటతో ప్రారంభమగును. తరువాత ఒక ముగలిబాహ్యము వకుడు నాల్గవవివాహమాడగోరి వివాహసంధానకర్తకు గు ప్తకోహితుని సహాయముతో ఏకచక్రపురమున కొక ప్రాహ్మ ణుని మువ్వలైను వివాహమాడ నెత్తించుసమయమున (గామాధి కారి అబాహ్యునివద్దకు జనుచుండి అదినమున బాగునూహార మున కాలినిటటుబయలుకు నుండునప్పుని దెలుపు ను అంతటితో వివాహతంత్రములు, మాయమగును. ఆగృహ మున కనించుమున్న పాంచాలీపుత్రుల తల్లిజుకు వంతింపచ్చి వారి నూరించి తివత్తుని బతునికావారమునెదని వాగ్దాన మొన ర్చును. బాగునగుని భీముడు చంపును. తరువాత వాచ ద్రుపద పురమునకు జనుచు మార్గమధ్యమునందు వా రంగాపర్లు డను గంధర్వరాజుల సహాయము జయించుట. తరువాత ద్రుపదపురమున కుమ్మరికుండవృక్షరాంకము ఆతనిఇరువురుభార్యలచేవాసిగృహ సజ్జిన కర్తనము. కుంతిసహితముగ పాంచాలీపుత్రులచటికి జనుచు చిరువద్దపుతల పాంచాలీస్వయంవరపుత్రామునవిని అనందగ్ధ మునపాల్గొనుట. అప్పుడు మర్రివృక్షంతును దెగ నేసి ద్రుపద పుత్రును గొనిపోవుట. తరువాత గుండవృక్షరామున ద్రుపద పుత్రులబాతు, కృష్ణ ద్వైపాయనుల సహావేశ కేతము. ద్రుపదకవ్యకు పాంచునందనుల కేపుర కెచ్చి వివాహ మొనర్చుట. ఇది కథ.

ఇందు కృష్ణదేవరాయ, గుండవృక్షరా కల్లోలములు నాటకకాలమున దాదాపు సమావరకు అక్రమించి యుండె ను ఈభాగములకు నాటకవిషయమునకును ఎట్టిసంబంధము ను లేక అతుటవెట్టి టుండెను. వై నాటకవిషయములును హాస్యసభా తరములను విషయములు పాతకు లకు పేరుగ దెబ్బ వచవరమునెదని దలచెదను. నాటకరూప విషయమునకన్న ఏమియుసంబంధములేట్లయి అపార్థిభాష్యమై నట్లయి, వై హాస్యభాగములకు గ్రంథమునం దధికావకాశము నొసగి, అసలువిషయము మూములకు దోగియబడినది. దీనికి కారణము దురహాస్యము, సహనాలావించి యెడల ఈనాట కమున నాయకు డన దగిన పాత్ర లేదు. ద్రుపదకవ్యకు నాయకగా నిర్వచింప వీలగునేమో నాటకము చేసే పాంచాలీపుత్రులందరమయ్యెను, విషయమునకు న్యాయ ముగనందగిన ప్రధాన్యము వేరొక హాస్యభాగముల కొనగబ డుటచే దీనిని హాస్యరూపధాననాటక మనవచ్చును.

గ్రంథార్థలలో నొకరగు వి మాధవరావుగారు వృద్ధ బ్రాహ్మణ కరునిపాత్ర ధరించిరి. వీరికుండలసినవివాహసంధానకర్త యగు పురోహితునితో సంభాషణసంధర్శనను హాస్యముగ ప్రదర్శింపబడినది. హాస్య ర సహజ నం దు వీరికి పురోహిత స్థానమునన్ను వె. శేషగిరిరావుగారు బాగుగ దోడ్పడిరి.

భీమసేనుపాత్ర (భుజంగరావునాయుడుగారు) ఒప్పి యుండెను. జరుని సహారసయము ఆంధ్రరము పాపలయు త్యగసంకల్పమున వీరు బాగుగ రసమొప్పించిరి. అర్థ పాత్రయె డను గూడలైవిషయములు కర్తవ్యము, అంగార కర్తవ్యతో భా ద్రుసంధర్శనము, అర్థునదేరి యెరుంగ గంధర్వరాజులనుదేరింపము లయెడల బాపగు నిర్లక్ష్యమును అందులకు చివరపును బాగ నేయుండెను ద్రుపదర జలంక రవృక్షపూర్ణులు బాగుగ నిర్వర్తిం ప బడి ను. భీ మ సే ను ని కి ఏ క చక్ర పురవాసులు జరుపు నత్సవసంకల్పమున మాధవరావు గారు సన్నాయిగాని పాత్రధరించి, గానించిన అభినయము సభికులను కనుబ్రామగలిగినంతటిగ నుండెను. గుండవృక్షమును గూడ మాధవరావుగారే ధరించి, దాదాపునాటకమునం దాసాంకము హాస్యభాగములందు ప్రధానపాత్రమును అక్రమించి పూర్తిగా వించిరి. గుండవృక్షభార్యల పాత్రలు ధరించినవారు వారిసహోప జనుగుణముగ దోడ్పడిరి.

కథానాయకయగు ద్రుపదకవ్యపాత్రను జీ ముప్ప న్నగారు ధరించిరి. గ్రంథార్థ రెగినన్యాయమొనర్చు పోయి నను చివరసంకల్ప పాత్ర ధారుడు త మ భాగమును బాగుగ నిర్వర్తించెను. కృష్ణదేవరాయ కదురణీయము నుండెను.

దాదాపు టెల్లర పాత్రలన్నిటియందును సామాన్యము గానించుచుటములకు ఈ సభవారు తా నొసగకుండుట చాల చుంచివిషయము. మొత్తమునైన సభవారి చాటమును వీలెవర ప్రకంఠకముగ ప్రదర్శించిరి. గ్రంథార్థ గారి యాచార్యములనకో మరెండుచేతనో గాని నటలసహజతలు మూగైతి భగ్యరాజు మితభావమున కాఁబ్రాహ్మణ్యము నొసగెను. మొ|| కృ||

ఆంధ్ర నాయకులపర్యటనము

తూర్పుకృష్ణాజిల్లాలో ఈనెల 17, 18 తేదీలను నాయకులపర్యటనము జరుగునని లోగడ ప్రకటించిన ప్రకారము జరుగెను. వీలయిన శ్రీయుతి ప్రకాశంపంతులుగారు మున్నగు వారు భీమవరంసభకు పోవుచున్నారని. వారిని కలిసియట్లాడి జిల్లాలో పర్యటనము గూర్చి వివరములు నుండు ప్రకటించ బడును.

చె|| వె|| నరసింహం

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా, కాన్వెన్సు

ఒక దారుణహత్య

రాజ్కొండి, 14:—కోనాటుకుండి ఒకదారుణహత్య తెలియకచ్చెను. కోనాటుకుండి ఇల్లినుగారి గృహమున ఒక గదియందు కెవైన హతాదుగాగ నొకరియనుండగా తాత్రి కుక్కల మొదగుడుచే నాతడు కుల్లాయమయెను. సంగతి ఏమియోయని కంకజే, ఇల్లిను గతి ను ఇల్లిను కన్వయము పరుంపి యున్న భాగమునకు జనుచుండగా చచ్చట ఇల్లినుగతి నాత్రి యొనర్పబడియుండెను. 15 వత్సముల ప్రాయముగల అడె కుమార్తె గన్పించెదను. వెటనే యాతడు వైద్యముల వీలవినలు వైపుకు వానివంపెను. ఇంతవరకును ఎవరును తట్టువడలేదు స్వతంత్ర గాన్వయల వారిసహాయులకు రై మెట్ల పురుగే వోవా టుగలదు: అట్టిదేను తెలుగు సంబంధించి వారి దారుణము నొన ర్పించి దలంచుచున్నార. మేజరు ఇల్లినుగారు కోనాటు జిల్లా యందు కలనలు టర్నరుగారి స్థానమున తాత్కాలికాధికారిగ వచ్చెను. మేజరు ఆండర్సను సోదరులహత్య జరిగిన కాలము ననే కలివద్దుప్రాంతములందు తిరిగి ఈహత్య జరుగుటచే చాల యుద్దేశమును గలిగించెను.

ఇల్లినుగతి ఇల్లినుకన్వయ ఇన్స్పెక్టరు మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు కొందరు భగవంతులకుంచి ఎల్లినుగతిని చంపి ఇల్లినుకన్వయకు బంధించి, తీసికొనిపోయిరి. ప్రక్కననే నైవిడిలు కావలాయుండెరి. ఇట్టిలోనే ఇల్లినుగారు తనందున ఒక ప్రత్యేకనైవికోద్యోగి యుండెను ఎట్టికబ్బములేక హంతకులు తమకనులను వెరవేర్చుకొనిరి. ఇల్లినుగతిని చావతో పొడిచిచంపిరి. 1920 కలతర్సమున పాట్లగారిని చంపినవారే ఈహత్యకుద గావించిరిని దోహింపబడుచున్నది ఒకఆంగ్ల యువతని తమకనులను దుంచుకొనిన తమకు ముందు ముందు లాభము నునని ఈహంతకు టెట్లు చేసినని కొందరు తలచు చున్నారు. ఇల్లినుకన్వయ వెదకుటకును హంతకులను నిప్పంకిం చుటకును సివిలుమిలిటరీ అధికారు లందరు మిగులకృతజ్ఞత పరి చేయుచున్నారు.

బొంబయి కలకత్తా ఎక్స్ప్రెస్సు

బొంబయి 14:— కలకత్తా బొంబయిలకు మధ్యభోధలు ఎక్స్ప్రెస్సును నడుపుటను జి. వి. పి. రైలుకంపెనీవారి రాపి చేసిరి ఈరైలుబండిని నడపుటకు రిగినలబాయము వచ్చుటలేదు. అంతియగాక కలకత్తానుండి బొంబయికి తపాలను వెంటనే తేరు నట్లులానక్కటకు గాన తపాలాకాఖగారి కోరిక ప్రధమమునాది ఏర్పాటు చేయబడినది. ఈండి అధికముగ ప్రయాణితులను గాని సామానులను గాని దీసికొని పోవంజుటచే నష్టముగలుగును గానకరైలునకు ప్రభుత్వమువారు ఎక్కువతపాలారైలు నొసగు చుండిరి. ఇప్పుడేరైలును తగ్గించెదమనియు, దాని కొత్తకొనివచ్చి ఈరైలును తగ్గింపవచ్చు ననియు ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి. ఇద కను రేటు తగ్గించుటచే చాలవత్తులు గలుగునుగాన దీనికి తగ్గింప నలసివచ్చును. ఇకమిద గురువారమునాడు కలకత్తానుండి బయటాడెద తపాలు, ఇంగ్లండునకు జనుమెయులు స్త్రీయరున కం దుకొనుట్లు చేస ఏర్పాటులు చేయబడినది. దీని ఫలిత ముగా కలకత్తా నుండి బయటాడెద మెయులు కండి నా. అంతనము 6:00 24 నిమిషములకు బయలుదేరును.

ఒక మోటారు ప్రమాదము

కలకత్తా 15:—కలకత్తా రేసుకోర్టుద్ద నొక మోటారు బండి దోడునులుపురు తిరుగుచుండగా నకస్మాత్తుగా యందు చిక్రమొకటి యూడిపోవుచు బండి కలకత్తానుండి అందుగల వారికి చాత్రిమగుదెబ్బలు తగిలెను. వీరు వెంటనే వైద్యశాల కు గొనిపోబడిరి. ముగ్గురు యూరోపియన్లును పురుషులు ఒక స్త్రీ ఇరువురు పిల్లలుగలరు అంతొకరు లాగొండ్సునుగారు వైద్య శాలకుందు మరణించిరి.

I

II

మొదలు 15:— భారతవాణిజ్యవాణిజ్యరణ సమయమున
మూడు ఇన్పుటును సమయమున వాణిజ్యగారములను
హామరుద్దలను దిద్ది, వాని సమయమున గురించి
చూడించి, వీరు 12 వ తేదీన సమావేశమై, కాబోవు తర
మున వీరు తిరిగి సమావేశ మగుదురు.

కరుణానికానామ సంకల్పము తీర్చియిచ్చి యెత్తున్న యో అంత
రములుగఁగడిచి యెట్టుకలకు, కిడుగున సర్వమును ముద్రాపక
సంపాదకలవై దెచ్చిన మానవపుత్రుడవా తుదముట్టినది. ముద్రా
యాల అసహనమువాడై సమ మొదటివిచారణలో తుత్తర
సాత్త్వికముకల తెట్టుకొనినో, మరల శుండేశ్వరూ విచారణలో
సాత్త్వికమైన దెచ్చుకొనుటకల తిన్నగించినో, ప్రమథతాబు
అభిధానాశ్శూలమున వివరింపబడియో యుండెను. మేముదాని
నీ పత్రిలో ప్రచురించి యుంటిమి ఆవాశ్శూలమునందును, యిది
మరల నొకసారి తోర్పులో నొసగినదానియందును ప్రమథతాబు
తనకు దోచినటుల పత్రికావిచారికల ధర్మములను వివరించెను
అందుచిల్లభకులు ప్రచురింతు రాకుండ దాచియుండుటను
గూర్చియు, కాకిచ్చునితీడకములను వర్జ్యక, అవిసగియగునవి
యగునాకాదాని విచారించుటను గూర్చియు దెల్పిరి. ప్రమథ
తాబు యావిషయములనుగూర్చి బాగుగ విశులభరచి యుండు
టచేత మేముండు విస్తరించి వ్రాయవలయులేదు. కాని
యీదావా యంశములుకొన్ని యంశమును దెలి
యవలసినవిగలవు.

ఈ దావాకేర నిరూపణములో ఘోరము మాననవలసి,
అనుభవమునకు నిర్వచనముచేయుటలో శ్వాసము పోతువున
నిన్నిటిని చాటి పోయెను. మాననము గలగ జేసిన వాక్యము,
కెడ్డుగారు శ్వాసవిరధ్ధులుగ భరింప చెదరగొట్టుదు పోన
లని ఘోష అను యువతని కొట్టెననునదియే. ఇవివరలని తీర్పు
లనుబట్టియు, శ్వాసనిర్వచనముల బట్టియు జూచి కెడ్డుగారు
చేసినప్పుడు శ్వాసవిరధ్ధునియు, అట్టిదిచేయుట భరికరము
లేదనియు తెలియగలదు. కావునకెడ్డుగారిట్టిపని తీసివేయవలసి
భూములో నవమానము బొందిరనుట విచిత్రముగ నున్నది. చిత్ర
రాంచల్యము ల వైదియేద దౌర్జన్యప్రయోగము జేసినగాని
ఆ స్త్రీబ్రతు జేయుటకైయల్లగద్దులు చేసివేళించినగాని ఆ నీరము
లుచేసిననని కొన్నేనిలుగాని అమినుగాని గౌరవమును పోగొ
ట్టుకొనవచ్చును. శ్వాసాప్రకారము అవసరమగు పనిజేయుటకు
అన్యాయమునం దెట్టియాటంక ముండదు. కాంతంతముగ జరుగు
నభలనదౌర్జన్యప్రయోగముచేచెదరగొట్టుటఅన్యాయమునగాదు.
కావునఅట్లు చెదరగొట్టుటనిరపాతికరమున,భర్తమునగునువాల
టీకలు పోలీసు ఈ క్రితపుట విరధ్ధముగ ప్రబలుండు వొట్ట
నూడినపును యెదుర్కొనుట అనుచితముగాదు. వాల్లగొప్పికి
న్నీ మేనస్త్రీలు అట్లు తీర్పుజెప్పట తాత్కాలికమును బాదు
బట్టి విమరమున కప్పించుకొనుటకు వీలులేదు. ఆయెదుర్కొ
నది స్త్రీయైనను యేమియు వరవాలేదు. ప్రభుత్వశ్వాసవాద
లు వివరించినటుల ఆన్యాయములలో స్త్రీలకు ప్రత్యేకభర్తము
లేదు, కెడ్డుగారు పోనునని ఘోషము స్త్రీలనిగు రెగియే
యెదుర్కొనె నని యేమియు 'సర్వంటు' లో ప్రయతించి యు
డలేదు. ఆకోడులో రెండుభాగములను ఈవిధముగ నిర్వచి
యుట విరధ్ధముగ నున్నది. వానిలో నేదియోయొకటి తప్పక తప్ప
గావలెను.

ఇంతో విషయమేమనగా నర్వికానము ప్రతిభిముగా
 లేదట. ప్రముఖులు యేమిచేసినా? హైకార్టు జడ్జియే ఆయన
 దగ్గరనుండి తీసింది వివరించిటలుల ప్రకారమునకై ఆ
 జేదీను ప్రచురించుట మంచిదని తలచి ప్రచురించెను. ఇతే ఆయన చేసినవెద్యకప్పు, యిట్లుచేయుటవలన, ఆ
 దోష్టగుల దంబమునకును, బాధితవర్తకులకును యేమి భంగము కలుగ
 నోయిన యోచించలేదు. ఇన్నిభంగములను యేమిచేసి 'యీసే
 ములు ముద్దాయి, వామివాన నుండి తొలగి, రాజ్యాంగ విధాన
 ము మీదికి రుగును. ఆభ్యాసవ్యాధిచారణ శాదాది
 యే న్యక్తుల నోష్టకృత్యములను నిర్మూలించి వాంఠ
 కుచున జిల్లిని గావించుటకై ఇందునియే ఒక పోలీసు
 దోష్టిని చేయుటవలన వార్తాపత్రికలు ప్రచురింప కూడదన
 ఇదియే కాబోలును కర్వ కమిష్యనును వార్తాపత్రికల స్వాధీన

ఈ దాహాని నిట్టితీర్పు మేము తలచినంత వాతావృ
 తద్బిగ్గారు కాదు మామంత్రి ప్రసన్నరూపణ ప్రత్యేకవిమ
 ముఖము వానిని పరీక్షించునగుల సంబంధమును జూడ యి
 చ్చాక్షులని వచ్చెను. ఇందువల నవ్యాయక్రితపరిపాలనా
 వ్యవస్థ తాని కన్న వేరొక వ్యవస్థను నునని గాకునాని, పక్ష
 యు బలహనుల పరీక్షనవ్యమునలల లాభములకాదు యాక
 యొకట గనబడుచున్న దృష్టాంతరమును నూత్రుట కి

తాయుపురాణము

‘వాయదమిత్ర’ సంపాదకులగు ‘భాషానికాశన కన్యాయా
లాల’ ఫకీర్ భాయి మహతాగార్లు యిట్లు వాయదమిత్రాదుః
మన మిత్రగ్రంథమును వాయదపురాణపు వ్రాతప్రతుల
లెండు, ఒకటి బకీరదాయా, ఒకటి కన్యాయా మాకర్పిస్తున్నది.
కాని కాని భాషాంతరీకరణముతో ప్రచురించుటకు యింకను
తెలుగు లిట్లో స్పష్ట వ్రాతప్రతి రావలసియుండుటచే నిలిపి
యుంచబడినది. ఈ తెలుగు వ్రాతప్రతి కృష్ణజిల్లా లెజవాడ
ఫ్రాయ్ కాలో ‘ఇదట’ జాతివారిగర్పిస్తున్నదని మాకు దెలియు
చున్నది. ఈవిషయమై విచారింపుచు మేము లెజవాడ లెని
న్యూ డివిజను ఆఫీసునకు ఒక ఉత్తరం వ్రాసియుంటిమి.
అందుకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు అజాలింపుచువాను జనాభా
లో వెలియలేదని తెలుపబడెను. కావున మీ కర్తాపాతకు
లెవరైనను దెలిసియెడలగాని యేదరికరారులగాని యివిష
యమై తెలుకగోరదము. ఈ జాతివారిగుర్పి తెజవాడలో
దెలిసినవారు గాని వాయదపురాణము తెలుగువ్రాత ప్రతిని
గుర్పి దెలిసినవారుగాని యిక్కండి చియకామాకు ఉత్తరముల
వ్రాయుభాగ్యములు:—

భాష వికాసం, కవియాలలో ఘోరమైన మెరుగుతా,
ఎడిటింగ్ 'వాణిజ్యమిత్ర' లాల్లాభాన్ని చక్క బ్రోది.

పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లా సంఘము

ఆ గ్రంథం సం. ఏడో అ వ లేదనుండి మే నెల ౮ వ
లేదనుకు వచ్చిన కృష్ణాజిల్లా జూనియర్ సెక్షను యొక్క
జమాఖర్చు వివరము.

25 26

గతస్య	౧౦౧౧-౨-౩
సామాన్య తిలకునిధి	౩౯-౦-౬
ప్రత్యేక తిలకునిధి	౨౦-౦-౦
కాంగ్రెసు మొంబర్ల నిధి	౨౦-౫-౦
ఉద్దేశకాళి	౩౬౦-౨-౨
డాక్టర్ రామచంద్రరావు గారి కళలు బహుళ	౧౦౦-౦-౦
	౧౫౫౦-౧౨-౧౧

40

ప్రచారపు ఖర్చులు	౧గే-౨-౦
పోస్టు టెలిగ్రాములు	౮-౧౪-౬
మోటింగులు, ప్రచురణలు వనైరా	?-౦-౦
అఫీసు ఎస్టాబ్లిష్మెంటు ఖర్చులు	౪౮-౭-౦
చిన్నంపేట శుద్ధవడిపోటు	౪గే-౦-౦
ప్రచారముల జీరములు, ముటుంబపుతులు వనైరా	౩గేగే-౦-౦

వి ల ది

2 2 2

దాక్టరు రామచంద్రరావుగారివద్ద	
(ద్యోగంబులో)	₹ ౦౦-౦-౦
విక్రయించిన రాజేశ్వరి వేణుగోపాల్	
రావుగారివద్ద	₹ ౨౦-౫-౫
	<hr/>
	₹ ౨౦-౫-౫
	<hr/>

220-X-X

၀၇၇၀-၀၉-၀၀

మానికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రి,

సంయుక్త కావ్యదర్శి.

పశ్చిమగోష్ఠిలో నా తీయోపసంఘము, జేజువాడ, ౧౮-౪-౨౩.

మూలానులో గర్భిత

మూలానుగా పొందుపలకును మహాయుద్ధియులకును
 షష్ఠాదిక కలిగించుట కిటువలె చెల్లిన వాయుకులు మరల లాహరి
 రుక లేదు. ప్రతిలాహరి షష్ఠాదిక కలిగించుటకు వాయుకులు చేసిన
 బ్రతుకప్పుడే సఫలము కాలేదు. వాయుకులును ప్రత్యాపరగింపబడు
 కలసి సభలేనీతి వీర్లు గుమ్మటమున చెల్లవలసిన దామలను
 గల్గించుట, బహులముగా గొడ్డుమంసము నమ్మట, అల్లరులలో
 కష్టము కలిగిన సుఖమునకును కష్టము కలిగించిన సుఖమువారు
 పరిహారము నివృత్తి మున్నగు విషయము లానభ్యసించి పర్యవ
 సరము. పునః పునఃగి నూతన వాత కంకి కాశము కలగలేదు.

విదేశ వార్తలు

జర్మనీని నిర్బంధముచేయుట

పరాసులలో భిన్నాభిప్రాయము

లైప్సిక్ జర్మనీని నిర్బంధించుటకు లెబ్జులకున్నాడు :-
ప్రతినిధులు, పరాసులు విశేషములతో జర్మనులనుగూర్చి కలిసి
మొదట చేయవలసిన పరాసులలో కత్తి తీర్చిదిద్దెను. ఇదియుం
గాక మారక మిత్రమండలి సమావేశము కావచ్చును. ఒకవత్తును
వారు జర్మనులతో పోరునలుపుట మానుచున్నారని మిల్లిటారుడు
గారిని దూరమున్నారు. రెండవవత్తునువారు పోయింకేత పత్తు
పాటులుగనన్నారు. ప్రధానమంత్రియే దేశమునుదని మిల్లిటారుడు
కత్తునువారి వాదము. జర్మనీని ప్రంగి దీయకలయునని లైబ్జులను
చుట్టుముట్టెను. పోయింకేత గారను నిశ్చయించుకొనిరి.

ప్రస్తుత వ్యవహారము మిల్లిటారు మున్నగువారు కప్పించు
కొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నట్లు కానినందు చుట్టుముట్టెను.
ఇంగ్లాండుతోగూడ రహస్యపు రానుబారములు జరుగుచున్నవి
తెలియుచున్నది. నిర్బంధమును చెడగొట్టు బాధ్యతలకయ్యెను
ప్రాంతోద్బేజియం చుట్టుముట్టె ఆధారపడియున్నది.

ప్రాంతో-బెల్జియనులసభ

లో రూపొందిన ప్యాన్సెఫరు మొదటి విషయమును
గూర్చియు, లాబోరగారు ఇంగ్లాండు కేసులతో గలగల అపోవా
మునుగూర్చియు ఆలోచించెదరని తెలియుచున్నది.

జర్మనులుగనక పరిహారములనుగూర్చి ప్రత్యక్షముగ
ఏదోవిధమున కాపకన్న ప్రాంతోద్బేజియనులు ఏకముగచేయ
వలసినవని జేసెదరు. మరింత ఒత్తిడిని కలుగజేయుటకు నిశ్చ
యించిరి. బొగ్గు, ట్యూడాను గూర్చిగూడ రానుబారములు జరిగి
నవి. ఇనుపవారులను జదుపు క్యవరములు గూడ చర్చించబడె
ను తగినచర్యను తీసికొనుటకు తీర్మానించిరి.
తేపు మరలసభగూడును.

బ్రిటిషుసరకుల రవాణా

లండన్, ఏప్రిల్ 18:— ప్రత్యేకముగ బ్రిటిషువారు
జేతనే రయారుచేయబడుచున్నట్లును రవాణా కంగీకరించెదరని
నాకలెవిద సరకులసంపుటానికి తెలియనవలసినది ఈలోపుగ
కలగించుచున్నాడు.

పనిలేనికార్మికులు

దక్షిణాఫ్రికాలో పనిలేని కార్మికులు 2000 మంది ఎక్కువ
జేతనులను గూరిరి. గొప్పలందోరకము జేసిరి. వీరిపై ప్రభుత్వము
వారు కాల్చిరి. నలుగురు చనిపోయిరి. 78 గురు తీరగాతులైరి.

బొగ్గును అతిక్రమముగ తియారు జేయుట

పరాసులకు ఇదివరకు తొలినదిగాక క్రొత్తబొగ్గు తిక్కు
కుండుటయొ గనబడెను లైబ్జులలోతమస్వేచ్ఛయొగమున కంటి
కాటయినో పొర్లికామిక విషయముల కలగ గావలయునో
అంత సరకునే తయారు చేయవలెనని లైబ్జు ప్రభుత్వమువారు
నిశ్చయించిరి.

సాత్త్వికనిర్బంధమునే సాగించు తీర్మానము

పనివారములు యజమానులను అన్నివత్తులు రాజకీయ
వేత్తలను సాత్త్వికనిర్బంధమును సాగించుటకు తీర్మానించిరి.
రానుబారములకు పూర్వము ఆక్రమణప్రదేశములను పరాసులు
పూర్తిగా భారీదీయలేదు. నష్టములకు పరిహారము నీయవలెను.
తరుకుగొట్టినవానిని మరల గ్రామములలోనికి రానీయవలెను.
బంటిలనందరిని వదిలివేయవలెను. అని మరతులను జేసిరి.

ఆంగ్లో క్యా క్య న్సు

పూర్వము పనిపోయినవారు అజానుబాహులు. అదని
మనజులుగారు. వారిగూడ నాగరకపు అలవాటులు గలవు. ప్రతి
శ్రీయు పిల్లయు కత్తితో పాటివెట్టుచును. పురుషులు కాలు
కత్తితో పూడ్చుచుది. ఆలలు నాయకులు భిద్దములను భరించిరి
యద్దపుగొడ్డపు మాత్రము ఆరదు. ఇరన్నయొ వీరి సమాధులను
మరిగొంక, తెలిసిరి.

విరిమి ప్రీస్టేటు

అధికపత్రము లోటును ఋణముజేసి భీతిచేయుటకు
ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుకొనిరి. ఇకముందు ప్రీస్టేటుకునచ్చుడి
తేయాటమిద లండనులో వచ్చు ఇయ్యవరములేదు. ప్రీస్టేటు
తేపులో దిగినపుడు పన్ను నియ్య వలసలములేదు. ప్రీస్టేటు దిగి
నపుడే తన్ను నియ్యవలెనని అభ్యుదయ శాస్త్రీయ గారనిరి.

గృహ యజమానులు తమ పనివారడే వేతనములను క్రిందుకు
నిశ్చయించుకొన, పనివారడ్రు సమ్మె గట్టెదమని తెదరించుటచే
యజమానులు వేతనములను క్రిందుకు మానుకొనిరి. పలచాయితీ
దారు తీరివయమును తీర్మానించెదరు.

నైన్యము-వైమానికదళము-చట్టము

కార్మికుల ప్రతికూల పయత్నములు

నైన్యవ్యయమును గూర్చి చర్చించునపుడు కార్మికులు
చాలవరకు చిట్కిలను గలుగజేసిరి.

నైన్యముతోనుండి పారిపోయినవారికి ఉరిశిక్ష గూడదని
కార్మికులు తీవ్రముగ వాదించిరి. కాని అంగీకరింపబడలేదు.
అయితే ఉరిదీయటకు పూర్వము తగినంతవిచారణ చేసి మరీ
శిక్షించెదమని యభ్యుదయమొనగిరి.

బ్రిటిషు కామన్వెల్సు

పృథ్వి సేనాని అంతర్జాతీయసమస్య సింహాకలోకనము
కేపుటపుక, ఏప్రిల్ 14— అంతర్జాతీయ కరిస్టి తు
లను గూర్చి బ్రిటిషు కామన్వెల్సువారు ఇదమిర్తమని తమ
యభిప్రాయమును తెలియజేయవలెనని పృథ్వి సేనానిగారు తమ
యజమాన్యసంపదర్శమున తెలియజేసిరి. యూరపు నాగరకము
రూపుయనున్న సమయములో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము మిన్న
కుండుట చాల అపాయకరము. చేయి దాటిపోకుండగనే సామ
ధాన చిత్తులసామధాన ఉపాయములతో తనిచేయవలెను.

కుర్కీ గ్రీకు వేతనములు తమబండిలను మార్చుకొనుట
పూర్తియాయెను.

ఇకముందు ఈపురక క్యేడిటుపిపులో కయనునిర్ణయము
తో ఎంతమాత్రమును సమపాదమును కాపర.

బ్రిటిషు పాలయదారులు, పాలికాపులు రక్త గంటలు
సమావేశమై వేతనములను గూర్చి ఏమియు పర్యవసానము లేల
కనే వీరిపోయిరి.

కమ్యూనిస్టుమిద తగినచర్యను తీసికొనుటకు బల్గేరియా
ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారు.

పరాసులు, అర్మీనీయా, అదానాలో చెప్తరగారుచేసిన
సమపాదములనుగూడదని ఆక్షేపించుట అశ్యామయని అంగ
కాప్రభుత్వమువారు కలచుచున్నారు.

ఫి.జి. ప్రభుత్వమువారు రాలోచించకనే అధినితేకవంప
వారకంపెనీవారికి ఎరువతివన్నులను వాధనుచేసెద మనుటచే
ఫిజిలో కానససభలయందు ప్రతివ్యంభనలేర్పడిరి.

బ్యాంజియలో రంగునీయకా భారతీయుల కట్ట సాను
భూరిని జాపుటై దుకాణములన్నియు శుక్రవారము మూడు
బడెను.

కమలరాకమాద్నకాచే కంపెనీవారికి జేసిన వర్తకపునకు
పానుములను ఒకేంబడికిను సోవియటు ప్రభుత్వమువారు రంగీక
రించిరి.

సామ్రాజ్య ప్రతిపంతుభివృద్ధినిమిత్రము కొంతసామ్య
ను నూలును కడుకువారందరను నిధిక్రిందఇవ్వకలెననికేకపెట్టిన
చట్టమును కామన్వెల్సువారు త్రోసివేసిరి.

రషీయాలో సోవియటులు గానించు మరనివయములకు
సంబంధించు రక్తసిక్త్యములను మాన్పివేయుటకు అందరియక
ములను ఆమెరికా మరజాయకులతో రానుబారములను ప్రా
రంభించిరి. ప్రకటనములో నన్ను మరచాకొట్టెను గూడ తెలి
యజేసిరి.

ప్రభుత్వ గృహనిర్మాణచట్టము ప్రత్యేక సంఘమువారు
తెలియజేయుచును.

బ్రిటిషు అధికపత్రములో పన్నులను క్రిందిచేడి విధము
కనిపించుతేను.

వాతావరణ స్థితి

1923-24 వ సం. ఏప్రిల్ నెల 16-న తెలంగాణ సామవారము

జిల్లా నుభవ సకములు	అర్ధరాత్రి గ్రా. 24 గంటలలో	అర్ధరాత్రి గ్రా. 24 గంటలలో	చుక్క గ్రా. 24 గంటలలో	వీలెలు గ్రా. 1-6 వీలెలలో	వీలెలు గ్రా. 7-12 వీలెలలో
సోపాలపురి	87.5	76.6	...	0.16	0.11
కోకాపుర్	98.2	69.8	...	1.41	0.84
వికాపురము	89.8	80.5	...	0	0.29
కాకినాడ	99.4	80.6	...	0.02	0.17
మచిలీపట్నము	95.0	79.8	...	0	0.24
గుంటూరు	103.5	78.1	...	0.74	0.47
కడప	105.2	84.6	0.01	0.58	0.30
బళ్లారి	104.9	79.5	...	0.82	0
అనంతపురం	104.5	82.2	...	0.87	1.25
కడప	106.2	85.2	...	0.09	0
నెల్లూరు	98.4	78.9	...	0	0.10
మద్రాసు	98.5	78.8	...	0	0.21
కడప	91.4	80.4	...	0	0.23
నెల్లూరు	100.2	79.5	...	0.56	0.20
నెల్లూరు	101.6	79.9	...	2.96	0.85
కోయంబూరు	97.7	74.8	...	1.74	1.18
తిరుచునాపల్లి	102.5	79.2	...	0.27	0.05
కాకినాడ	98.1	82.0	...	0	0.22
పునుకొండ	100.8	79.8	...	0	0.76
మధుర	98.1	78.8	...	0.15	0.74
పాంబుర్	94.8	87.9	...	0	0.98
తిరుపత్తూరి	0.88	0.87
తిరుపత్తూరు	89.8	80.1	...	0.48	1.88
కొచ్చిన్	93.4	79.9	...	1.49	0.55
కాకినాడ	98.2	79.6	...	0.77	0.26
మంగళూరు	98.8	81.1	0.04	0.04	0.89
తెంతకూరు	95.8	72.7	...	1.78	1.22
హాస్సాన్	91.0	68.7	0.08	1.44	0.69
మేర్కాట్	82.5	65.0	...	0.98	0.09
కైయూ	108.8	80.5	...	0.28	0.07
ప్రాచిణ్	104.9	77.7	0.08	0.09	0.52
కాకినాడ	90.9	77.4	...	0	0.11
రత్నగిరి	89.6	75.8	...	0	0.98
బొంబాయి	92.0	76.8	...	0.02	0.92
చాలాపూరు	107.5	70.5	...	0	0.12
కొడైకనాల్	78.8	58.6	...	2.68	0.50
ఉత్తరమండలము	75.6	49.7	0.04	1.81	0.71

సర్కారులు, నెల్లూరు, కడపము, పల్నెరువరము,
పర్వతపాంతులందు చుట్టు లోకములకు కధికముగ గలవు.
అంతటను కుడివేడిమి అధికముగ నున్నది. దక్కను జొంబయి
లందు రాత్రివేడిమి రక్తగ్ర, అనంతపురం, హైదరాబాదులందు
అధిక అధికము. వేడి యధికముగ నున్నది.

ఎన్. ఆర్. యు, సామ్రాధు

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

కొన్నూరు విక్టోరియా మిల్లులసమ్మె

బోసను ఇయ్యకలమునని కాన్నూరునందలి విక్టోరియా
మిల్లులవారి సమ్మెకట్టియుండిరి. బోసను ఇయ్యకలమునకెలాభము
కడదిన కందర్శనము తమకు రాలేదని మిల్లులభాగములు ప్రకటిం
చినారు. కాని లాభములందు కొంతభాగమును కార్మికులకియ్య
టై కంపెనీవారు అంగీకరించిరారు. కార్మిక కత్తులవాడుకుల
తో కలసి ఈ విషయమై వివరములను నిర్ణయించుటకు మిల్లు
అధికారులు సంఘద్ధులైయున్నారు. 18వ తేది మిల్లులు తెరువబడు
వనినా, ఒక వారములోగ చేరిని కార్మికులు పనియందు మరల
చేర్చుకొనడ రనియు, ప్రకటించబడినది.

మంచాంగముసహకరల క్రొత్తడైరీలు

క్రొత్తపంతురమునుండి కాగ్గింభొడిన ఆంగ్ల, అరబ
తెలుగు భాషలలోగల డైరీలు ఇయ్యగా యవ్వబడును.
ఒక అనాస్టాపుతోసహా బాలుబాగ్గియవలెను.
మేనేజరు, ఆంధ్రా ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి,
185 హంటుకోడ్డు, మద్రాసు.

ప్రేమత వాగ్దేవర వాపుగారు అంతట లేచి ముచ్చ
టినిరి. కేటికి స్వామివర్తనములకేతము, ఈదినముననే దయకు
నేనాని మహావాణము గావించెను. వాటియ స్వాత్మకృత్య
వృక్షము పంజాబులో మన సోదరీమణుల చిన్ని వానర కథి
రముచే వల్లనట్లు చేసెను. ఆస్వాత్మకృత్య వృక్షకాళులు నేడు
ఆ శేతు శీతావలము అసహాయయోగము రూపమున అల్ప
కొని యున్నది. శ్రీధుకాలములో దేశీయుల వాంఛ నెరవేర
గలదు. గతవర్షము 25000 మంది దేశభక్తులు దేశస్వాత్మకృత్య
మునకై కారాగారమున కవన్నుచేసిరి. మఱల ఈ వర్ష
రము అధమము 100000 మంది దేశభక్తులు కపోవలమున కే
సిద్ధముగా నున్నారు. వారి దేశసేవావకాశమును గ్రహించుట
కాంగ్రెసువారు సిద్ధముగా నున్నారు. గయలో వాయువులు
విర్ణయించిన 2500000 రూపాయలు ఈ సేవాభిరులోగా
వనూలు చేయవలసిన బాధ్యత కాంగ్రెసుండున్నదని పంతులు
గారు చెప్పిరి. పురివారి బాధ్యతను గురించినుండ చెప్పిరి.
తిలకునిధికి విరివిగా కానుకలిను చేధిరి. గ్రామములో పలువురు
వర్తకులను దర్శించిరి లీశబుడివిద వాల్మోచనచేసెదమని వర్త
కులు చెప్పిరి. హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము వచ్చిన తరువాత
నైనను వారికి తీరుబడియునో కాదో? నాడుకుట మొయి
ఖలో ప్రయానిమణి నారు.

పరిశ్రామికవృత్తులు

(జమీందారులు)

ఈ ఖాతాగ జమీందారుల కవరమును పదార్థముల కొరత భారతీయ లభ్యతలను సమీక్షించి వరసరము లేదు. వారికి కావలసిన ఖాతాగ్రాములన్నియు స్వతంత్రమునందే సమకాలినికొనుట కవకాశము గలదు. కొన్ని కేటాబులనుండి కావలసినవి బట్టి చూచి అర్థికసంకల్పి పరిశ్రమలను నా ప్రకారము వేరు వేరు చేసి మనదేశమునందు లభ్యమైన పదార్థము లేవి కలవు? టెక్స్ టైల్స్ పీరియల్లులగు కవరములును, పరిశ్రమల వనరులగు పశువులును, బొగ్గును, నీరసంతలేని బొగ్గను, ముఖ్యములును, కాకములును, ధాన్యములును, ముగంథ ద్రవ్యములును, మానవ శాస్త్రములను తోడ్పడు పశుగణమును గలరు. క్రమచక్రములలో ధనభాండాగారముని పేరొందిన భారతదేశము నేడు జీవనముల కవర్లు నాక్రమించుకొనినట్లును, జాతీయభావములను కర్మవిద్యార్థుల సంతోషము నేడు పశ్చిమాభిముఖతై అట్లు దానిని విడిచి వేయుచు. ఈ స్థితిని దృఢపరిచి కంపెనీలకు వర్తమానమై మనదేశమునకు (1) త్రాగి వచ్చినవస్తువుల తయారీనకు ఒక పాను నకలు, 2 నవదేశమునందే జరుగుచున్న బంపిరల మనదేశములో వియోగము దక్కని నీలిములు మొదలగు వస్తువుల వస్తువులును, కృత్రిమ అద్భుత బట్టలను విస్తారముగా సేవ చేయుచున్న కేసుల కలవలెయున్నది. టెక్స్ టైల్స్ పీరియల్లు చరిత్ర అద్భుతమైనది. మహాస్థితిలో నున్న మన పరిశ్రామికవృత్తులు విదేశీ వర్తకములను పెట్టు కృషిచి రూపుమానినవో చదువకు లాభములు చేకవరించుటకు క్రొత్త పేటి కలిగి, సాధ్యమయినంతవరకు మనకేంద్రించిన లేక పునరాధారణ చేయుటకు ప్రయత్నించవలెను. మన జమీందారులు పరోపకారచింత గలవారనియు, ధర్మబుద్ధులవారనియు, ధనవంతులనియు, కలుకుడి గలవారనియు, ప్రసిద్ధి ప్రపంచమున జన్మించిన ప్రతిమానవనక, దాను తెరచేసినవని కొన్ని ధర్మములు గలవు. మన జమీందారులు కల్పనభారత్ ని టిటి కార్యములు చేయుట కెక్కువ సాధనంపత్తి గలగా కనుటచేసి మన దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడుట ముఖ్యధర్మము. దేశాభిమానము, స్వాధీనతాము మున్నగు నుగుణములు పంజాబు మెయిలుకలె పరమతత్వమున యీ కాలములో నకలక భారతకు లనియు, ప్రజాపావకు లనియు, పరోపకారపారిణి లనియు దానధర్మాభివృద్ధి లనియు, వీనపాంథపులనియు గీర్తిగాంచిన జమీందారు లింకను, కాలభ్రాతమును గుర్తింపకపోవుట కడుగుడు విచారకరము. పరిశ్రామికవృత్తులను సోపించుటలే తాము కుచేరులై అనేక చీరకుటుంబులకు పోషకులై, ప్రాచీన హైందవ పరిశ్రామికవృత్తులను రక్షించినవారగుదురు. దేశీయములకు సాభాగ్యమును పెంపొందించినవారగుదురు. రాష్ట్రములను పోషించి, తమ జమీందారులములలో నేతపోతలములు పెట్టి, 'అన్నమోరాచరణ' యనుసప్రాక్షరపతనము చేయుచున్న చీరల కన్న దానము చేయుదు. మీ రీవిషయములో తగుకృత్య దీనికొప్పుతో వాంఛితమున జట్టకలవు కానరాదని వైద్యముగ జెప్పవచ్చును. లక్షలకొలది అర్థించు మీ రీవిషయము వస్తుదానము చేయలేరా? అన్నివర్తకములను కావలసిన వరకుల నిచ్చుచు నేవ్వము కాదుచున్న భూమి గాన సవ్యములను వృద్ధిచేయు పరిశ్రమలు ప్రసరమును సత్వారకములు. మన జిల్లాలో కాలలయాధారములను ముఖ్యముగా కలిపింట్లు అధికము. కాని ప్రతిసంవత్సరము నొక విధమైన పంట పొలములయందు నిరాములై పండించుటలే ఆ మైనవ కావలసిన పదార్థములు పొలములలో నుండి పోవుచున్నవి. ఇవి తిరిగి భూమికి చేర్చియెడల సవ్యము తిన్నగ పండదు. కావున పొలములకు పెంట్లట్టు అవశ్యకము. వరిపంటకు సాధారణముగా నివృత్తికలను పొడిచుచు పోయియున్నాడు. ఇది కాదురాను లేకున్నగుటయే గాక బహు ప్రయత్నముచున్నది. పొలములనుగాడ మెకయగుచున్నది. కలిపింట్లు కావలసిన తీవ్రపదార్థములు పొడిచుచు కంటే ఎక్కువ పోషియించు ఎక్కువచున్నది. గాన ఎక్కువ పొడి వరిపంటకు మిక్కిలి ఉపయోగకరము. పొలముల మెక కావు, ఎక్కువ మన వైపునందే ఉన్న మెకపంటలగుచున్నవి. ఇవి పొడిగా చేయుటకు సాధ్యములకనుగొని వ్యవసాయదారుల లాభము కలుగజేసినవో. జమీందారులకు మేలు కలదు. ఒక భాగము మరకగు ధన తో వీరి సాధ్యములు కనుగొనవచ్చును అంధజేశముల నూనెనిచ్చు గింజలు విస్తారము పెరుగుచున్నవి. ఆముదములు, నువ్వులు, కొబ్బరి, వేరుశనగ, ప్రత్తిగింజలు ము

న్నగునవి అనేకరములు విస్తారముగా నితరదేశముల కనువతి కాబడుచున్నవి. తిరిగి నూనెలూపకముగ వివరితపుటలలో మనకృతములకు చేరుచున్నవి. ఈగింజలయొగుమతివలన మన కనేకవిధముల సవ్యము గలుగుచున్నది. నూనె తయారీ చేసిన తరువాత, మిగులు పిండి చాలవిధముల నుపయోగించబడును. పొలములకు పెంట్లుగా నుపయోగించును. పశువులకు విలువైన ఆహారముగ నుండును. కొబ్బరివారిలో త్రాకల మొదలను చేయు యంత్రకాలలు చాల ముఖ్యమైనవగును. దీనిలాభము తిరువనూర్లులో బాగుగానున్నది. కొబ్బరి విశ్వలనుండి వీనిట్టిట అసిడ్ అను ద్రావకమునుగాడ తీయవచ్చును. ఈ పరిశ్రమ స్వల్పభవముతో జేపొరును. కొత్తవర్తకముల కావలసినవనియు మనము తయారీచేసినవో, కొత్తవర్తకముల పరిశ్రమ కడుసులభవము. విస్తారము గల్గులయందును, పరిమళపునూనెలయందును బొగ్గుభవములయందును ఉపయోగించబడు గి సరిగి టాడ తయారీచేయవచ్చును. అద్భుతపురములు తయారీచేయుట కనేకావసరములు గలవు. ప్రస్తుత మీపరిశ్రమ మనకు ముఖ్యమైనదేగా నున్నది. గోదావరి కృష్ణాజిల్లాలలో చక్కెరచేయుటకు కావలసిన చెఱు, తాటిపెల్లలు విస్తారముగా వైరచుచున్నది. ఇటుకలనును పెల్లులనుగా చేయుట నెరుగుచునే గుంటులు పెల్లగు రసములనున్న చక్కెర కావలసినవగుచున్నవి. ప్రస్తుతము చెఱునాడు గానుగులు మంచిల మైనవి గావు కావున దేశీయలో చెఱు పెల్లులనుండి రుము, పెల్లులయొందు వ్యాపారము చేయటలో అనిచే చక్కెరయగునట్లు కాగి పెట్టుచురు ఇట్టియంత్రకాల నో వానినైనను గోదావరిజిల్లాలో స్థాపించిన విస్తారము లాభకరముగా నుండును. మనదేశములో సీమెంటు చేయుటకు కావలసిన మంచుచున్నను, బంకమట్టి పెల్లులనుక స్పటికరాయి విస్తారము దొరుకును. ఇట్టి లాభకరమును పరిశ్రమ మనదేశముల పెల్లలొప్పునో సంకల్పమునకు లక్షలకొలది ధనముచే పొరును. 30 వేలరూపాయలతో, సీసాలు, గ్లాసులు, మొదలగు సామానములచేయు యంత్రకాలను నిర్మించుటకు మన దేశములో మంచియనుమలముగా నుండును. వానికి కావలసిన యినుక బాటగా దొరుకును. అగ్నిపుల్లులు, పెనలుచేయు యంత్రకాలలు స్థాపించినవో కావలసినట్టి గోదావరి, విశాఖపట్టణము జిల్లాలలో దొరుకును. పెన్లు, టిటి నదిలో వైచి వ్యయము తేవడగనే, రాజమహేంద్రవరమును. ఇట్టిసాకర్యములు గల రాజమహేంద్రవరము దొ. యంత్రకాల నెలకొల్పబడినవో అతి లాభకరము నుండును. 30 వేల రూపాయలతో కోణానకు 400 గ్రాములు తయారగు ఒకచిన్నయంత్రకాల స్థాపించవచ్చును. కాగితములనుచేయుటకై మనదేశీ నిర్మించినయెట మనముపొందగలవనిదే. దీనిని పెంచి పోషించుట మనవిధికృత్యము. ఈపరిశ్రమలు పెల్లలొట్టుకు ధనమాకర్షకము. లక్షలకొలది ఆదాయముగలజమీందారు లుండియు, అంధజేశ మిట్టపేరిక మనభవించుట కిగునా? మీరు వంకజేశపు వారివలె దేశాభిమానులై దూరదృష్టి గలవారై తమ ధనమును బ్యాంకులలోను గన్న పెంట్లు పులిములలోను కట్టిన వడ్డీకి ఉంచుటకు నూరుగ నీ పరిశ్రమల స్థాపించుటయందు దుయోగపరచినయెడల తాములాభముపొందుటయేగాక దేశీయములకు దుర్భరమును చేదరికమును కొంతవరకు తొలగించువారగుదురు. మనయంత్రకాలమునందే 5-6గురు విదేశీయులకరిగి అద్భుత పరిశ్రమ, రంగులు చేయుట, బయ్యలు - కొత్తవర్తకము - అగ్నిపుల్లులు - పెనలు - టాపిలు బాట్రాములు చేయుట మున్నగు పరిశ్రమలను నేర్పుకొని వచ్చి యున్నాడు. వీరి కాలమును కిగిన ప్రాత్యాసామిచ్చి ధనపాహుయ్యము చేయనందున వీరివిజ్ఞానము రాజించుటలేదు మగదేశమున విదేశీయులకు పంపబడిన విద్యార్థులందరును తిరిగి వచ్చిన తరువాత తాము నేర్చుకొన్న పరిశ్రమల నవ్వుట విద్యార్థులను, ఎమింజారులను, కలితర ధనవంతులను ధనవహాయ మొనర్చుచుండుటకై స్థాపిత కేంద్రలగుచున్నాడు. కొంతకాలముక్రిందట కొన్ని పరిశ్రమలయందును పెల్లలొట్టుబడియించి, యెలాకో, మిన్నకుండి. ఇవైనను దీక్షబూని దేశసంకల్పమును పోషించి అంధజమీందారులు దేశాభిమాను లని పేరుపొందుచుండుగా!

పోతావ్రగడ నరసింహం.

దంత మూర్తిము
తెల పేర్చి 1 కి 0-2-6
ఈ ధంత మూర్తితో నుండుతో ముట్టవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము విసించవలయును. నోటు రక్తంధమం లేక యుండును అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లేక. మదరాసు.

భారత ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక శాఖలు

భారతీయసభ్యులకు ముఖ్యములగు శాఖలు నొసగకపోవుట

బొంబాయి వార్తాపత్రికల నిరసనము
బొంబాయి 18:—భారత ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక శాఖల 6 వివిధభుక్తులకు ఒకగును గావించిన యేర్పాటులను గురించి బొంబాయి వార్తాపత్రికలలో ప్రతికూలాభిప్రాయమును వెలిబుచ్చెను.
"మైక్యుటన్ ఇండియా":—కార్యనిర్వాహకసభ్యుల పరిపాలనా శాఖలను పండి పెట్టుటకందు విచక్షణ నెంత మూలము నుపయోగించినటుల గానినపుడు, అధికారములేని స్వల్పశాఖలనన్నిటిని నొచ్చోశిర్షి చెక్కు కర్మ చుట గార్లకు పొచిపెట్టినట్లున్నది. ప్రభుత్వమునా రీతులుచూచు తమచర్యను గరించి వ్యాపారము ప్రాంత భూభాగ మొసగరలెను. ఈ యేర్పాటుల నొచ్చుతమున సహించజాలరు.
బొంబాయి ప్రాంతము:—నూతన యేర్పాటులనుగాడ పూర్వపు ఆచారమున సాగించుచు యూరపిజను సభ్యులు కల ఆధికారమును కదిలజాలవచ్చునని ఆసమానమును బలపరుచుచున్నది. అధికారము గలట్టియొక శక్తి మైక్యుటన్ శాఖలన్నియు యూరపిజనుసభ్యుల కొసగబడిన. ఇట్టి ఆసమానమగు ఏర్పాటులవలన కార్యనిర్వాహకసభ్యుల సంఖ్య యధికముగ నున్నదనియు వారికి తగినంత ముఖ్యమగు పనిలేదను చివయును బహిరంగ మొనర్చుచున్నది.
దేశభాషా పులికలన్నియు ఇట్టియభిప్రాయములనే వెలిబుచ్చుచు, రాజప్రతినిధి అభివృద్ధివిముఖుడనియు, భారతీయసభ్యుల ప్రాముఖ్యమును తగ్గించుటయందు మిం దెనియు ఆకోపించుచు, భారతీయసభ్యులు రాజీనామా నొసగవలెనని గోరుచున్నది.

ప్రకటన.
బెజవాడలో నుండు నూజివీశు డి॥ మునసబు కోర్టులో

O. S. 85/1928 కు
వాది. గారపాటి రత్నమ్మ
అందు

ప్రతివాదులు:—(1) పాకలపాటి శీరయ్య (2) కొల్లి వెంకయ్య (3) యీ వెంకటయ్య (4) కొల్లి పున్నయ్య (5) యీ వెంకటరామయ్య (6) యీ భూమయ్య (7) కోనేరు వెంకటసుబ్బయ్య (8) చొడికెట్టి వెంకటరామడు (9) యీ కోటప్ప (10) చిరంజీవుల ఆదివారాయడు (11) యీ భూమయ్య (12) శ్రీకాకళపు పిచ్చిగాడు (13) లాగు నాగుడు (14) లాగు సర్వకు (15) లాగు శేవకు (16) గుణదల కొండు (17) యీ పుల్లిగాడు (18) యీ కొండు (19) నిమ్మకూరి లచ్చిగాడు (20) యీవీరకు (21) యీతికళిగాడు (22) గణదల సోమకు
కృష్ణా డి॥ గన్నవరం సబుడిస్ట్రక్టులో చేసిన పొట్టిపాడు గ్రామంలోని వాది త లూకు డి. నె 18/1 కలో ప్రతివాదుల కగయిరాలకు రాకపోకలకుగాని కంచేకగయిరాలను తీసికొనుటకుగాని ప్రతివాదులు కగై రాలకు నామకలేదని నిరసన పించవలెననిచ్చి, అంగవిషయమై ప్రతివాదుల కగయిరాలయొక్క జెకెత్తుకో దయచేయించవలెననిచ్చి కోరి వాది యీదావా చేసినది. ఈ దావా ప్రతివాదులయొద్ద నిరసనపైట్లోగా చేయబడినది. కొద్దులో సి. సి. సి. ఆ 1 ద్వారా ప్రకారం పిటిషన్ దాఖల చేయబడినది. కాబట్టి యీదావా భూమిలో ఈనామకల విషయమై సంబంధముగల పరిమితులైన నా యీదావాలో చేరి నాదన జరిగించ దలచినయెడల అట్టివాడు 18-4-1928 తేదీన నడవ కొద్దువారి యెడల పలు 10 గంటలకు పాపై చెప్పకొనవలెను.

దాను విష్ణురావు
లి. యె. వి. యల్.
వాదితావు ప్లిగరు

మొసాసి టైలము
ఈ ముద్రలు గల సీసా 1-కి అతాము 0-12-0 రూపాయలు. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు, బొం

అనంతపురము జిల్లా ప్రారంభ పాఠశాల

పాఠ్యముల కొక విజ్ఞప్తి

మునుముందు ప్రారంభ పాఠశాల పాఠ్యములకు నా బిరుదువులు మొదలు పదునైదు వరకును జరిగిన వేతనముల నియమించిన విషయము తెలియజేయుచున్నాను. ఇవి పాఠ్యములకు యోజితములు. నాకు! ఆదేశములతో నివృత్తపాఠ్యములకు జీతములు లేవు. ఏలగిరి పుర ప్రభుత్వమును చిన్నపేయముగానున్నది. తాలూకా బోర్డు లీమయముగలవలె జరిగినా యోజించి దానిని తీసివేయవలెనని సూచనలు కిందపై పాఠ్యములకు వందల దొరతనపురా తేదీయొక స్కేలును నిశ్చయించు కలకు నీకొందిధమున జీతముల నిశ్చయించి యిచ్చుచుండెడి.

ఎ. లా. గ్రేడు - బ్రుండు రూ 15-0-0 బ్రుండు రూ 12-0-0. హై. గ్రేడు 20-0-0 మొదలు రూ 25-0-0 వరకు రూ 30-0-0 అన్ బ్రుండు రూ 20-0-0.

తెల్లారమున సూచనలుగా బ్రుండు చిత్తకాంతి కలిగియుండ దొరతనపురా 31-1-1923 నం. నెం 14 ను 7 లు 12 లా. బ్రాథమిక పాఠశాలలలో బి. సేతున పాఠ్యముల కీకొందిధమున జీతములను 1923 నం. యేప్రిల్ నెం 1 తేదీ నుండి ఈజనమ్యునని ప్రయోగించి.

ఎ. లా. గ్రేడు. బ్రుండు రూ 20-1-30 అన్ రూ 15-0-0. హై. 25-1-50. 20-0-0 నెం. 35-35-15-50-1-60 25-0-0

ఇదిగాక ప్రాథమిక పాఠశాలలలోని ప్రధాన పాఠ్యములకు రూ 2 మొదలు రూ 6 వరకు దూర్జీతములను కూడా యివ్వవచ్చునని లోకల్ బో. ఆర్డర్ 67 నెం. ప్రకారము వాల్క్రిస్ నియమించబడు సూచనలుగా వారి యిష్టానుసారము జీతము లివ్వవచ్చునని తెలిపియున్నాను. ఇదియుట్లుండ పెనుకొండ తా. బో. ప్రె. గారి నెం 379 రు సర్క్యులరు చూడగా గుండె బ్రుండునది. 1. 4 1923 నం. నుండి యిది వరలో పాఠ్యములను జీతములుగాని, వర్సల్ అలవెన్సులు గాని తిరిగియుత్తర వరకును బిల్లులలో చేర్చుచుండవలసి నుండి యియున్నాను. ఏమిచేయుటకును తోచదాయె. (సె. సె. క్రిస్. లా. మ. గ్రే.) అని యున్నది కాన సూచనలుగా బ్రుండు కీకొంది విషయము సబ్జెక్టివ్ కాన్ఫరెన్సులు కాకపోవు. జిల్లా కన్ఫరెన్సు జరుపుటగాని, తాలూకా కన్ఫరెన్సులు జరుపుటగాని తగిన కాలము లేమిదేని యాయా సెంటర్ క్లాసుల నెక్జిక్యూట్, ఈ క్రింది యింకముల మీటింగులందు నేక గ్రేడుగా నంగీకరించి, ఆకాపిలను ఈనెం 30 వ తేదీబోపుగా 1) తాలూకా బోర్డు (వె. సి. డెం. టు) 2) మునిసిపల్ చీఫ్ మేన్ (3) డిస్ట్రిక్టు బోర్డు (వె. సి. డెం. టు) 4) డిప్టీ ప్రె. ఎడ్యుకేషన్ ఆఫీసరు (5) డైరెక్టరు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ (6) గార్లకు పంపించవలయునని నా సూచనము.

అంశములు

1. శ్రీ గవర్నరు మెంటువారు, ఆమోదించి తమ పాఠశాలలలో నివృత్త పాఠ్యములను స్కేలు ప్రకారము తమకును జీతము గవర్నరును నిచ్చి, 2. వై. జి. ఓ. వ. కాలాలో కమ్యూనికేషన్ ప్యాటిల వెన్నరు 2 లు మొదలు రూ 6 వరకు సూచనలుగా నివృత్త పాఠ్యములను నివ్వవలసిదనిచ్చి, 3. ప్రతి మొదటి రెడన గ్రేడుల యిల్లమెంటర్ పాఠశాలల కొక గవనను కాంక్షా చేయవలయుననిచ్చి, 4. ఇంకను ముఖ్యంశములన్నిటో ననియు,

ఎ. నారాయణశాస్త్రి,

ప్రాథమిక పాఠ్యముల సంఘ కార్యదర్శి, మదకపర, బోర్డుమెంటర్, పాఠశాల.

గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

ఈ సంఘముకు ఈనెం 22వ తేదీ ఆదివారం మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు కాకినాడ స్ట్రాంగ్ మెకానిక్స్ సమావేశమగును. 923-24 సాంత్వర కర్మల కొలితలను తాలూకా సంఘముల యొక్క, వెంటనే పంపింపవలెనని జిల్లా సంఘసభ్యులందరకు ఖచ్చితమైన కామ్యూనికేషన్లు పంపుచున్నాను. కాని వ్యవధి చాలనగున ప్రకారము ప్రకటించుచున్నాను. ఆదివారమున రాష్ట్రీ కుసంఘమునకు యెన్నికలు జరుగును. కావున జిల్లాలోని గాను కాంగ్రెసు సంఘ లెల్లరును, దయచేయవలెను.

మొసలికంటి తిరుమలరావు, కార్యదర్శి.

భోపాలరాష్ట్రమున రాజ్యములన్ని భోపాల బీ గమ మిగుల సామర్థ్యముగల శ్రీ. ఆమె తన తేజమున ప్రజలను సోభిల్చును గుర్తింది, తేజము యభివృద్ధి పెండులాగున పాలించుచున్నది. మధ్య యజారాల్ల ప్రభుత్వ ఆదాలో యే దానికి 4 లేక 5 లక్షల రూపాయల వస్తుముకైనను ఒప్పుకొని తుర్జుమేనవట్టును బింగారు ప్రవేశపెట్టి.

ఇండియా ప్రభుత్వ కంప్యూటరుల సాధారణ దేనికొని రాష్ట్రీయ కానసభకు, దేశములో ప్రజలలోకి తమకుంటే సెన్సెయివ్ కమిటీ తమ కార్యక్రమ సన్నాహాలను కట్టమేటు చేసినది. ఈ శ్రాత్తవట్ట ప్రకారము కార్యక్రమాలకు సభకు ఆమెయే యభ్యుదయము.

రాజకీయ సుస్థాపక కన్వెన్షన్ తాముకా సామెయి గారు ప్రవేశపెట్టిన, సూతనచట్టముచే 27209 నుండి ప్రతి క్షుల సెన్సెయివ్ హక్కు మోసగిరి. ఏకంగా 18,800 నుండి శ్రీలై యున్నారు.

Notification.

శ్రీ సప్తవల్లూరు రాజావారు ధర్మకర్తగా వున్న శ్రీ వల్లూరు వేణుగోపాలస్వామివారి కళ్యాణ పుత్తనము 24-4-23 వ తేదీన ప్రారంభించి 2-5-23 వ తేదీవరకు జరుపుటకు. సకల పుత్తనదినములలో దిగువ నుదహరించిన పంపెములు పెట్టబడును. గెలిచినవారికి విరివిగా బహుమతులు యియ్యబడును గాన తూవస్మృతి రాకొరడ మునునది.

- 1 Polc, 2 Cock Fighting, 3 Ram Fighting, 4 High Jump, 5 Long Jump, 6 Pole Jump, 7 Sack Race, 8 Wrestling, 9 Foot Ball, 10 Tugg of War, 11 Hurdle Race, 12 Obstacle Race, 13 Hockey, 14 Putting the Weight, 15 Mile Race, 16 Quarter Mile Race, 17 Hundred Yards Flat Race, 18 Three Legged Race, 19 Wheel-Barrow Race, 20 Swimming, 21 Egg & Spoon Race, 22 Breaking the Pot, 23 Blinding the Buff, 24 Native Gymnastics, 25 Throwing the Cricket Ball,

మీరు

దేహరోగ్యవిషయాభివృద్ధి
తేలుపు
కామశాస్త్రమును
పుస్తకమును కని, విని, చూచియుందురా
లేదా,
ఇప్పుడే మాకు వ్రాసిన రసాలువగైరా
ఖర్చులు లేకయే పంపెదము.
వికాసము:—
ఆరంభనిగ్రహ ఔషధాలయము
26 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మోటారు కార్లు

- 1 ఫోర్డ్ నెం 2776 రు 9 లది. 90 మోడల్, 2 లిండ్ల 4, 14 గుర్రములు పవరుగలది. ఇంజనువగైరాలు అతి నాడుక యిచ్చేవి. (Strong Mechanism) ఎల్కెట్రిక్ లైటుతో సహా కల రు. 2500 లు మాత్రమే.
 - 2 ఎఫ్ యె.కా.కా. రెండువెట్లను తప్ప తిరిగిపాను గ్రీలు అన్నియు మంచి లైట్ లో నున్నది కల రు. 1500 లు మాత్రమే.
- మ. రా. శ్రీ. రాణీసాహెబ్ వారు ఆఫీసర్లు
శ్రీ శ్రీ శ్రీ, మదరాసు B. O. కలకత్తావరం పోస్టు, వికాసము జిల్లా.

మైసూరు ప్రభుత్వమువారు భద్రాచలం ద్వీపీశ్వర్ వరకవర్మకు కట్టింది పరిశేయించుచున్నాను. దేశములోని వస్తువులకు రగిసరితి వర్తకములకు పయోగించుట కీవక్కువనికీ వచ్చుచున్నది. ఇప్పుడు తాతాకంపెనీ వారి యనుమతితో కె. యం. వి. క్వేర్ వర్మగారిని బోర్డు క్వేర్ వర్మగారు యన్. మాధవ రాజుగారిని బోర్డు క్వేర్ వర్మగారు గవర్నరు మెంటు డైరెక్టరుగను నియమించిరి.

THE BENGAL COTTON WOOLEN AND MILL LTD.,
Wanted agents to sell shares of the above company which commenced business in grand style and guarantee 20 per cent dividend in the first year. For Prospectus and particulars please apply to Roy Dutt and Co.
172, CALCUTTA.

చాటుపద్యమణిమంజరి.
ద్వితీయ భాగము
కల రు 1-6-0. గ్రేడు పేజీల ప్రతి. రు 1-10-0.
మూన్సాల్లముచ్చట - కల 0-4-0.
అడ్రసు:—మణిమంజరి మేనేజరు, తిరువల్లి క్వేర్, మద్రాసు.
(142)

అడుసుపుండ్లమందు
వానకాలములందు, కాల్షిక్ల మధ్యమున కలుగు అడుసుపుండ్లకు, ఈ ఔషధము చాల శ్రేష్ఠమయినది. శ్రీలక్ష్మణ ఉపయోగకరము. ఇంకను ఈ మందును ఉపయోగించుటకల్ల, కణములు, తీట, కజ్జి, యక అనేక వర్తవ్యాసముల నివర్తియగును. బుడ్డి 1-3 0-8-0. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.
(408) కరెన్సు, ఏజన్సీ పాస్టల్ షాపు, మద్రాసు.

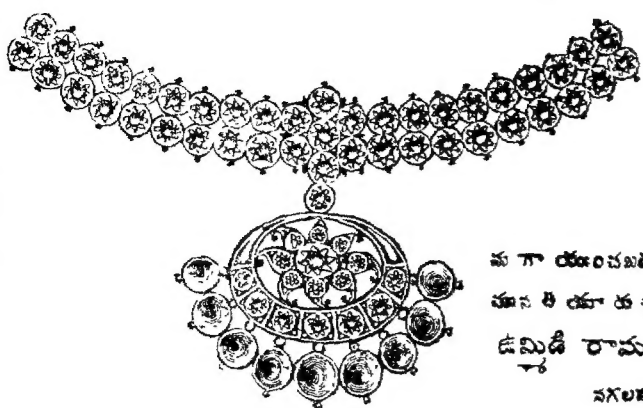
బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమాచార్యుల
రోషనారాళి వాజి
అను నాటకము వెల రు 1-0-0
వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు వ్రాయవగును.

వావిలికొలను నుబ్బరాయవిరచిత
ఆంధ్ర వార్త కి
రామాయణము
సంస్కృతములమునకు సరియగు పద్య కావ్యము 3 వ కూర్పు: 2 సంపుటములు క్రయము 8-0-0.
ఎం. పి. శర్మ కంపెనీ, 381 కే.యి. కెట్టిసిథి, మద్రాసు.

100-200 లాభము
కర్పూర శిరాబిల్లు - అన్నిటికంటెను శాకాయము నది; లయితే మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది.
ధరము:—బ్లూ, నలుపు 6 గ్రాములు రు 0-14-0 12 గ్రాములు రు 1-8-0, (88) గ్రాము 4 ఎలవు 8 గ్రాములు రు 1-6 గ్రాము 1-12-0 12 గ్రాము 3-4-0 86 గ్రాము 9-4-0 పోస్టు, ప్యాకింగు ఖర్చులు తేక.
Swaraj Ink Factory,
173/3 (7) Cornwallis street, Calcutta.

100 కి నూరు గుణ మైనవి.
మా-సా-యు-నే - సా
అను ఔషధమును నేనించుటచే క్రమము తప్పిబయట చేరుట, బయటచేయవచ్చును కలుగుకొన్నప్పుడు మైల అమితముగా పోవుట, మూర్ఛ, గడ్డలు మొదలగునవి. పూర్తిగా కుదరును. నుణమియ్యనివో మైకము కాపాడబడును.
HAKIM ABDUL HAJI,
P. O. Ramtani,
Darbhanga B. O.

ఇ.వరకు రాకుండున ఒక దఫా మా ప్రదర్శనశాలకు దయచేయుడు.



మేలైన పువ్వురాగములు
నవరము బంగారు చేర్చి కట్టబడిన
అడ్డ గలు
ధర రు. 450-500 లు వరకు గలవు.

ఇదిగాక అన్నిరకముల సీమలెండి,
నవరముబంగారు నగలు అమ్మకమునకు కిద్ద
మ గా యంచుటము. హాజరులో లేనిది అర్థయిచ్చిన నకాల
మున తియ్యతే నీ యివ్వబడును. 1
ఉమ్మడి రామయ్యకెట్టి, గురుసామి కెట్టి, కంపెనీ,
నగలకర్రములు, 25, చై నాబాబురొడ్డు, మదరాసు.

అంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి, లిమిటెడ్
హెడ్ ఆఫీసు 19, హారిస్ రోడ్డు మాంటూరొడ్డుపోస్టు, మద్రాసు.

శ్రేష్ఠమైన, రహస్యములేని ఆయుర్వేదిక్ ఔషధములు గల ఔషధశాల యిది యొక్కటియే. ప్రాచ్యపరిచిత్తైద్యవిధా
నములందరితోనట్టి, ప్రవీణులైనట్టివారిచే మిక్కిలి శాస్త్రసమ్మతముగా అతిశాస్త్రగా రియాయచేయబడిన ఔషధములు కిద్దము
గా నున్నవి. క్రొత్తది, మేలైనదియైన ఔషధములే ఉపయోగింపబడుచున్నవి. మా ఔషధశాలయందు రియాయగుచున్న పలు
రకముల ఔషధరాజములు గుణమునందుగాని, శ్రేష్ఠత్వమునందుగాని యితరచికిత్సలకు తీసిపోవుటలేదు.
మా శుద్ధమైన వ్యవస్థాపానమును మిక్కిలి ఉపయోగకరమైన రసాయనము కథనారమైనది.
క్రొత్తఫలములు, ఔషధములు మొదలగువాటినుండి రియాయచేయబడినవి.
1. తుయము, కీర్ణకాలముగానున్నట్టి ఉబ్బనము, రొమ్ముకడిసము, జీర్ణకీర్ణక్షీడియము మున్నగువాటికి విశేషముగా
ఉపయోగించు చున్నది. (2) అతిని హెచ్చుతేయగుణ ముండుటలన కాడ్గెలిన్ నూనెకంపెను శ్రేష్ఠమైనది చెప్పదగదు.
(3) మిక్కిలి మనోహరమైనది గలదు.
(4) మిక్కిలి బాధకరమైన దగ్గులబారు దీనిని విడువక నేవించిన విశేషముగా ఉమ్మివేయ నవగరములేకనే కథము
బయటికివచ్చును. 4 ఔస్సుల దప్ప 1-కి ధర రు. 1. 1 పాను దప్ప 1-కి ధర రు. 3/-
(5) కీరమునందుండు జీవశక్తికము లగు ఆణువులకు అధికమగు శక్తిని కలిపించును. శ్రీసాంగత్యాది ఆర్యాచారములన
కీరమునకును మనస్సుకును, కలిగిన అన్ని వ్యాధులను తొలగించును.
50.00 షిల్లి నమూనాదప్పలను ఉచితముగా పంచిపెట్టుటకై దైవ్యులు తీర్మానించియున్నారు. దురభిమానులపంపిన
మా పూర్తి క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

బీజ్ బంద్

బీజ్ బంద్:— రాత్రి రోజునా పుచ్చుకొనిన యెంత కులచుడిన వీర్యమునూ రెండుగంటలలో
స్థంభించి అధికమయిన రతి సౌఖ్యమునిచ్చును. కావలసినట్లును కొంచెం నిమ్మపండురసము త్రావినవెంటనే వీర్యస్థలన
వచ్చును. త్రుణులులేని భోజనం చేయవలెను. బీజ్ బంద్:— మూడురోజులు రెండుపూటలు పాలతో పుచ్చుకొనిన
ధారగావోపు వీర్యము(కుక్) నప్తమయిననూ తప్పక కట్టును. బీజ్ బంద్:— 15 రోజులు పాలతో రెండవూటలు పుచ్చు
కొనిన జారిత్వాది దురభ్యాసములన కలిగిన నపుంశతత్వము పోయి మరల యవ్వనులగుదురు. అనేకులచే కరిక్షించ
బడి నర్తిఫిట్టులు పొందియున్నది. మేము విశేషించి వ్రాయ నక్కరలేదు. ఒకసారి రెప్పించి వాడినచో మిగతా రెతి
యును, ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మౌతల ఔషధము సీసా 1-కి రు. 2—0—0 ని. 2. ఖర్చులు చేరు.
(476) ఆర్యవైద్యాశ్రమం, 38, బై రాగిమఠంపేధి, మద్రాసు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి (1)

భృగువతి

బహువర్ణరములగు మనుజుల మాత్రమే మార్గమునుండి చీమువలె ప్రవించుచుండెడి, తెల్ల శృంగ, పచ్చ శృంగ రక్త శృంగ నీరు
యరుకు శాశ్వతము మాత్రము చాట్టు చాట్టు బడుట మాటి మాటికి మాత్రము విసర్జన చేయుట పౌత్తికదుపు నరములు
తిగడియుట మాత్రము వచ్చినట్లు అనుమానము గలుగుట యిటువంటి లక్షణములు గల శృంగ సామాన్యములను మొదలంట,
నివర్తిజేయును, మరియు నూతనముగ సంభవించిన శృంగములను! 48 గంటలలోపుగ గుణమును బొందించును. మాత్రశాశ్వతమును.
కస్తీతి (అనగా మాత్రశ్రుతితి) శుద్ధపరచి నరములకు అధిక బలమును కలుగ జేయును. క్రయము బుడ్డి 1-కి రు. 1—12—0
కొట్టకొను పరి. పోస్తేజి వర్గముల వేరుగా నివ్వవలయును. మా మందుల జాబితాను, కొరవూరికి ఉచితముగా పంపబడును
ఆయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 31 ఆచారప్పకపేధి, మద్రాసు. తంతిఅడ్రస్:—పండిట్, మదరాసు.

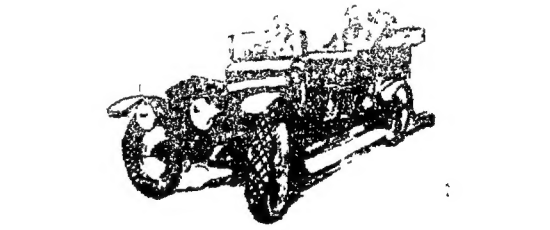
పాలనుగంధిలేహ్యము
ఇది రక్తిశుద్ధి, శ్రేష్ఠమయినది సహజమేహములు, మేహ
పొడలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు
వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బీల చాలును.
20 టు|| డబ్బీ 1-4-0 ని. 2. 0—0—0
కూమ్మొండలేహ్యము.
అత్యుష్ణము, నిర్మాక, కాల్షితిత్, మలబద్ధము, కఠి
పులో మంటు, మొదలగు వాటిని హరించును.
చాలును. 20 టు|| డబ్బీ రు 1-4-0 2 డ|| ని. 0—0—0.
పి. శి. ఏ. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం
(8851-4) తెలిపే—తెల్లూరుజిల్లా.

మంగలికత్తులు
కప్పుతాళములు.
అంధ్రసోదరులచే చేయబడినవి. ప్రొత్సహింపుడు.
వెంటనే ధరల క్యాటలాగును వ్రాయుడు.
బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టచు అండ్ లాక్ మేకర్స్ లెం
కెర్నాటక (గోవాజిల్లా)
కెర్నాటిక్ అడ్రస్: "ఇంద్రప్రస్థ" కెర్నాటకం

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము
ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడ్డి యొగవృద్ధి
హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ము ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము,
భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లతో కిమా
నాలు విచిత్ర వివోదవిద్యలు గలవు. ఇంకా కే గా క మనుష్యుని
మాయముచేయుట, మామిడిపెట్టును పుట్టించుట, జీరాతో
నమాధియగుట, కీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట
భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా
నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ
మును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారింటీ
యిచ్చుచున్నాము. దీని టెల రూ 4-0-0 లు. (211888-2)
కె. ఆర్. జవారవంశాయులు, ఓంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

మలయచందనము
గనేరియా అను శృంగమునకు దీనికాక
కట్టము లేదు. దీనికారితో కని తెలు,
ఎలుపు, తెలుపు, వచ్చు అను మాన
విధముల శృంగమునకు 2, 2
పూటలతో మున్నును. శ్రీలంకాలో
క్యాటలాగును ఇది కావలసిన
(251) డబ్బీ 1 1/2 రు 2-6-0
గంధర్వ ఫార్మసి, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా)

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల



రెండుమాసములలో మోటార్ బుడ్డ నడుపుటయు, ఏ
భాగములు ఏయే కనులు చేయునో మున్నగు విషయముల
తెల్లను నేర్పబడును. యితర విషయములకు వ్రాయుడు:—
మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.

The Modern Motor Institute 1/12 Broadway, MADRAS.

గనేరియా

బి. సి. విక్ జెరు:— అను మందు శృంగమున
పూర్తిగా మున్నును. వెంటనే గుణము కనబడి బాధ తగ్గును.
మంటు, చురుకు, ప్రవించుట అగును. గనేరియా బీజములను కీర
కడనే జీర్ణించిన శృంగమును అంతరము లేకుండ మున్నును.
పత్రికములేదు. 16 ప్రామాణ్య ప్రామాణ్యము 32 మౌతల 8 రోజు
లకు వాడవలెను. వెల రు 2-0-0, ని. పి. గా రు 2-8-0.
ఈ మందు బెజవాడలో బొంబాయి ప్రేడింగు కంపెనీ వారి
పాపులో కూడ అమ్మబడును.
ఎ. నియోగికంపెనీ, గవర్నరుపేట, భజవాడ.